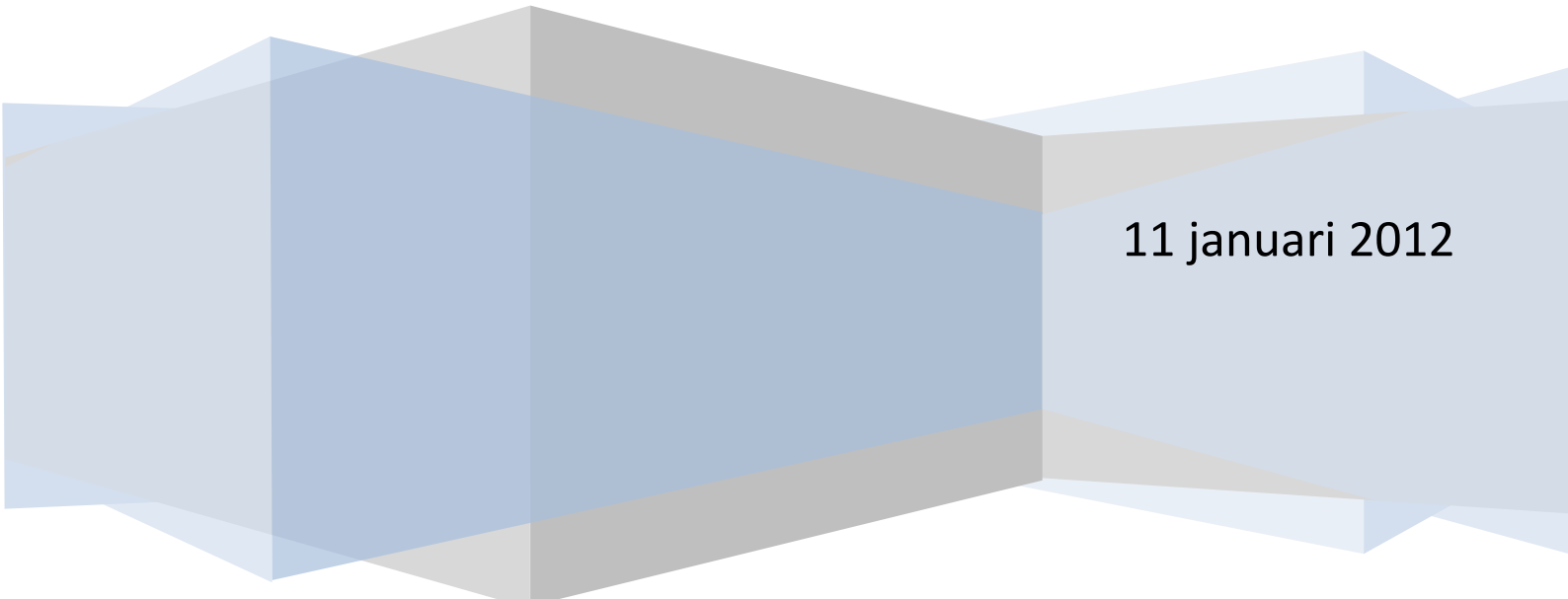

De Impact van de Crisis op de Arbeidsmarkt in Vlaanderen

Joep Konings – Damiaan Persyn – Wouter Torfs

11 januari 2012

Samenvatting

De Belgische arbeidsmarkt hield de voorbije jaren, op het eerste gezicht, goed stand ondanks de economische crisis. Over de periode 2008-2011 (Q2) kwamen er in totaal ongeveer 100.000 banen bij, wat overeenkomt met een groei van 2.5 procent. Echter, deze evolutie verbergt hoe de crisis in belangrijke mate een heterogene impact heeft gehad op de economische activiteit in verschillende sectoren en regio's enerzijds en hoe het 'matching' proces tussen werklozen en openstaande vacatures is verslechterd anderzijds. Deze studie analyseert en illustreert daarom de micro economische impact van de crisis op de arbeidsmarkt in België en Vlaanderen in het bijzonder.

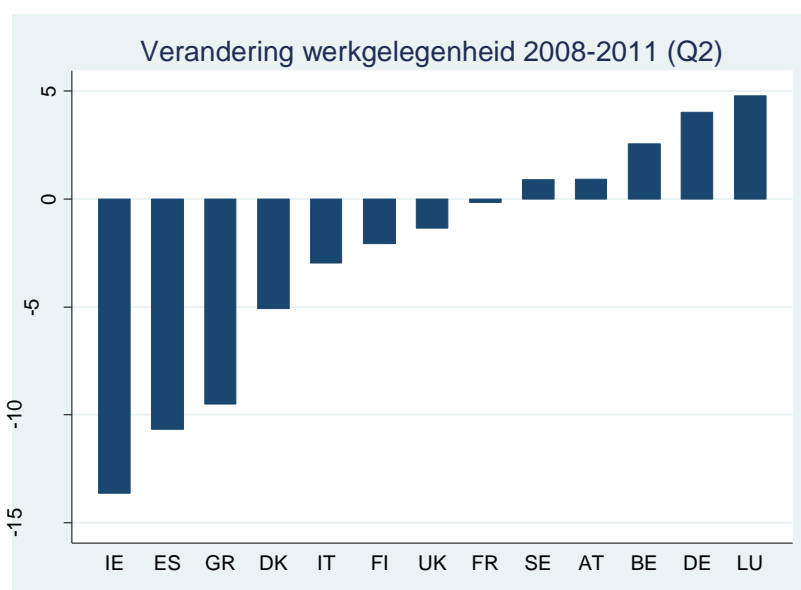
De voornaamste bevindingen kunnen als volgt worden samengevat:

- (i) In vergelijking met de andere landen in de Europese Unie is de tewerkstelling in België sterk toegenomen, enkel Duitsland en Luxemburg kenden een hogere groei, maar de meeste andere landen kenden geen of negatieve groei in de tewerkstelling.*
- (ii) België kende in vergelijking met Duitsland en Frankrijk een relatief grote terugval in het aandeel van de industrie in de totale werkgelegenheid over de periode 2008-2011 (q2). Dit verlies werd in grote mate gecompenseerd door een groei in de dienstensectoren en vooral in de overheidsdiensten, zoals gezondheidszorg, onderwijs, defensie en publieke administratie. Ook het aandeel van marktdiensten in de totale tewerkstelling, zoals ICT, 'groot-en kleinhandel' en 'reparaties van motorvoertuigen', nam aanzienlijk toe in België.*
- (iii) We zien vooral in Wallonië en Vlaanderen een sterke afbouw van de tewerkstelling in de industrie en een gelijktijdige groei van het aandeel in openbare tewerkstelling. De jobdestructie in de industrie is beperkter in Brussel en de voormalige provincie Brabant, en wordt ook eerder opgevangen door een toename in jobs bij marktdiensten.*
- (iv) Gegeven het groeipatroon van de sectoren op het nationaal niveau en de regionale sectorale structuur, volgen de veranderingen in de werkgelegenheid in Brussel en Brabant de verwachting. Vlaanderen (zonder Vlaams-Brabant) doet het iets beter dan verwacht. Wallonië doet het slechter dan wat op basis van de sectorale structuur van de werkgelegenheid verwacht kon worden.*
- (v) De sectorale en regionale schokken op de arbeidsmarkt hebben zich vertaald in een toenemende werkloosheid tijdens de crisis. Vanaf 2009 namen de vacatures opnieuw toe, maar dit resulteerde niet in een evenredige vermindering in de werkloosheid. Zo is in Vlaanderen het aantal openstaande vacatures per werkloze tijdens de periode 2010-2011 sterk toegenomen, wat duidt op een toegenomen inefficiëntie in het 'job matching' proces of 'mismatch'.*

- (vi) *De toegenomen ‘mismatch’ is vooral te vinden bij werklozen die een bachelor of masterdiploma hebben en minder bij de laaggeschoolden.*
- (vii) *We koppelen de volgende beleidsimplicaties aan onze analyse:*
- *De op het eerste gezicht beperkte impact van de 2008-2009 crisis op de arbeidsmarkt is vooral het gevolg van een sterke stijging in jobs in de publieke sector. Vermits we staan voor een belangrijke saneringsoperatie lijkt het onwaarschijnlijk dat deze buffer nog kan worden gehandhaafd bij een verslechtering van het economisch klimaat. Dit betekent dat de ‘tweede financiële’ crisis wellicht zich sterker laat voelen in jobdestructie en toenemende werkloosheid.*
 - *Voor de industrie heeft geleden onder de crisis. Dit kan niet alleen gevolgen hebben voor jobs in de industrie, maar ook voor jobs in dienstensectoren die afhankelijk zijn van de industrie. Het is daarom van belang vorm te geven aan een nieuw industriebeleid in de context van de crisis.*
 - *De toegenomen ‘mismatch’ op de Vlaamse arbeidsmarkt suggereert dat er nood is aan een sterk activeringsbeleid vooral bij (hoger) geschoolden en opleidingstrajecten, best in de schoot van de ondernemingen. Ondernemingen weten immers beter wat de vaardigheden dienen te zijn die ze morgen nodig hebben.*

Inleiding

De Belgische arbeidsmarkt hield goed stand ondanks de economische crisis. Over de periode 2008-2011 (Q2) kwamen er in totaal ongeveer 100.000 banen bij, wat overeenkomt met een groei van 2.5 percent. België doet het daarmee bovengemiddeld goed in vergelijking met de EU15, waar de werkgelegenheid over dezelfde periode met bijna 2 percent kromp. Binnen de EU is er echter sprake van een sterke tweedeling. Zo groeide de Duitse werkgelegenheid met 4 percent, terwijl Zuid-Europa, maar ook Ierland en Denemarken het merkbaar slechter deden. Figuur 1 toont de procentuele veranderingen in werkgelegenheid voor de EU-15 lidstaten.¹

Figuur 1. Bron: Eurostat, LFS

Echter, deze op het eerste zicht, relatief goede prestatie van de Belgische economie verbergt heel wat heterogeniteit achter deze macro economische groei in de tewerkstelling. Zo verschilt de impact van de crisis op tewerkstelling tussen de regio's en tussen verschillende sectoren met belangrijke implicaties voor de manier waarop openstaande vacatures worden ingevuld (het matchingproces of mismatch).

In dit rapport analyseren we daarom de impact van de crisis op de Vlaamse en Belgische arbeidsmarkt vanuit verschillende invalshoeken. We analyseren in het eerste deel de heterogene impact van de crisis in de verschillende sectoren en regio's in België. We tonen aan dat de crisis een enorme verschuiving in tewerkstelling tussen verschillende sectoren heeft veroorzaakt, voornamelijk uit de industrie naar de diensten, waarbij vooral de

¹ Bron: Eurostat, Labour Force Survey. Voor Nederland en Portugal zijn jammer genoeg geen internationaal vergelijkbare cijfers beschikbaar.

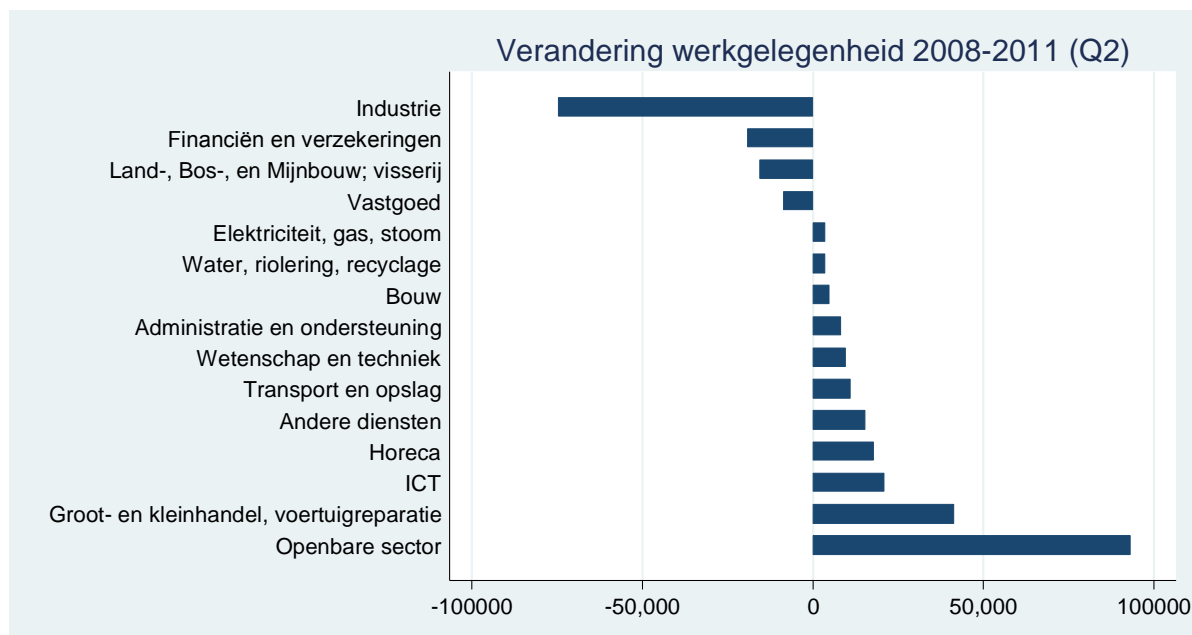
overheidsdiensten een enorme jobgroei hebben gekend. Dergelijke verschuivingen kunnen belangrijke gevolgen hebben voor de snelheid waarmee bepaalde vacatures worden ingevuld. In het tweede deel van deze studie gaan we daarom dieper in op dit ‘matchingproces’ tussen werkzoekenden en openstaande vacatures.

Deel 1: Heterogene impact van de crisis op sectoren en regio's

De macro economische evolutie in de tewerkstelling zoals weergegeven in Figuur 1 verbergt heel wat heterogeniteit in de achterliggende schokken die een economie treffen. Zo kan de tewerkstelling bijvoorbeeld met 2 percent groeien, maar die groei kan geconcentreerd zijn in enkele sterk groeiende sectoren of regio's, met een achteruitgang in een aantal andere sectoren en/of regio's. We gaan daarom eerst na in welke mate de crisis een impact heeft gehad op de tewerkstelling in de sectoren in België en vergelijken dit met andere Europese landen. Vervolgens bestuderen we hoe verschillende regio's in België de impact van de crisis hebben doorstaan. We voeren hierbij een experiment uit waarbij we de afwijking van de regionale groei in Vlaanderen, Wallonië en Brussel vergelijken met wat de gemiddelde groei zou moeten zijn voor deze regio's, gegeven de sectorale structuur ervan.

1.1. Sectorale impact van de crisis in een internationaal perspectief

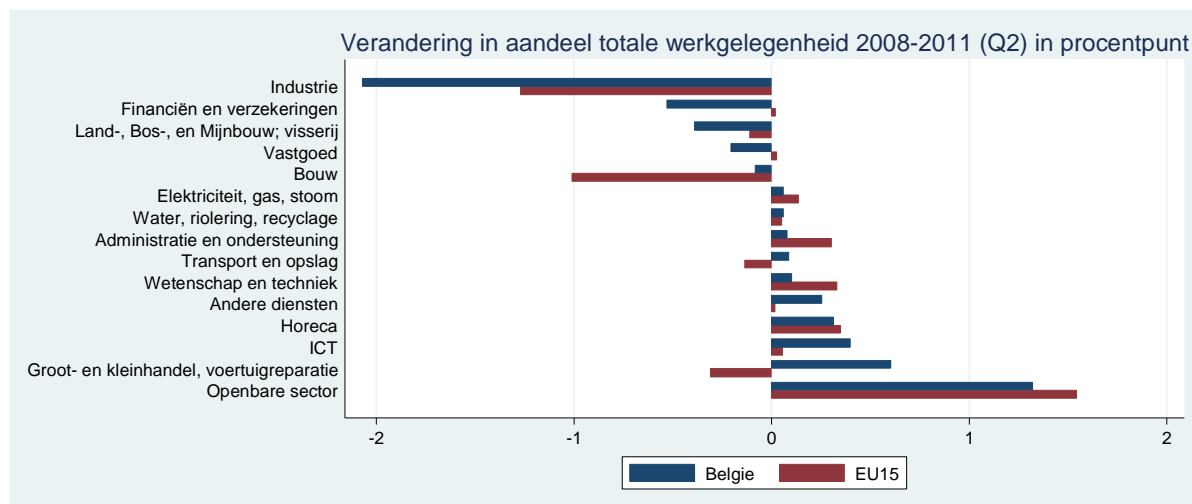
De sectorale structuur van de werkgelegenheid is geen statisch gegeven. Het is zeker niet het geval dat binnen een land de werkgelegenheid in alle sectoren even sterk groeit of krimpt. Figuur 2 toont voor België per sector de absolute verandering in de werkgelegenheid over de periode 2008-2011 (2^e kwartaal). Het is duidelijk dat de landelijke werkgelegenheidsgroei gepaard ging met een sterke krimp in de industrie en een sterke groei in de diensten, vooral dan in de openbare sector (gezondheid, defensie, publieke administratie, onderwijs).

Figuur 2. Bron: Eurostat, Labour Force Survey

Figuur 3 toont de verandering in het aandeel van een sector in de totale werkgelegenheid tussen 2008 en 2011, voor zowel België als de EU-15. We

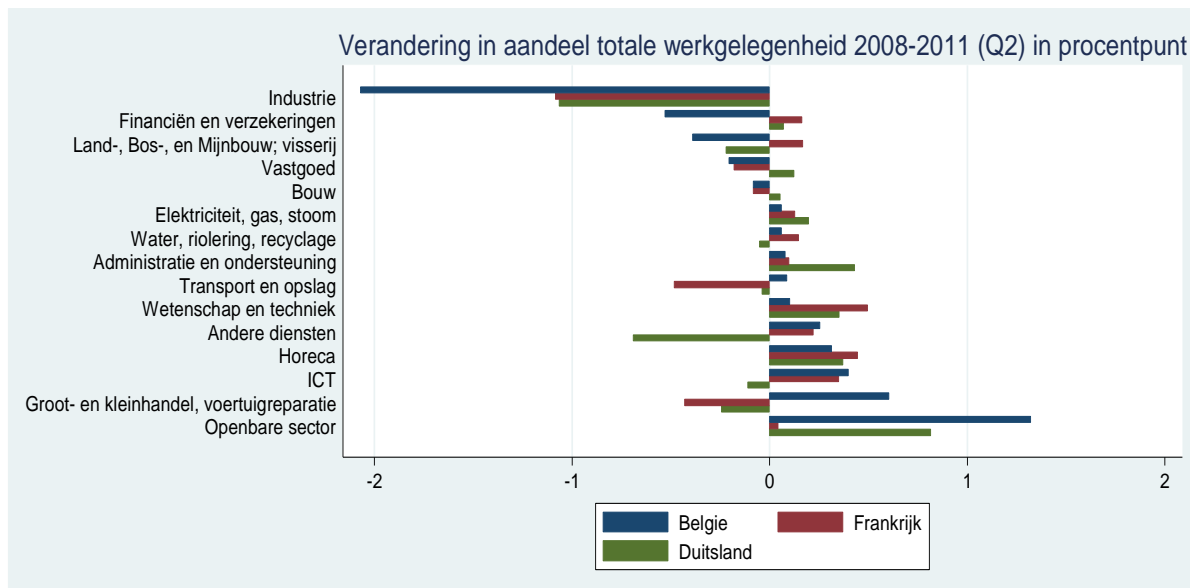
merken een verschuiving naar de openbare sector van 1.3 procent van de werkgelegenheid in België, maar ook de andere landen in de EU15 kenden een gelijkaardige beweging.² Er bestaan ook enkele opvallende verschillen in de sectorale verschuivingen in België en de EU-15. Zo kromp het aandeel in de totale tewerkstelling van de industrie merkbaar sterker dan in de EU-15 (meer dan één procent punt); daarentegen, de bouwsector en de sector “groot- en klein handel, reparatie van voertuigen” verloren in België respectievelijk veel minder aan gewicht in vergelijking met de EU-15.

Figuur 3. Bron: Eurostat, Labour Force Survey

We haalden al aan dat de verschillen in de groei van de werkgelegenheid tussen de verschillende lidstaten van de EU-15 aanzienlijk zijn. Een vergelijking met onze directe buurlanden kan daarom interessant zijn. Een vergelijking van de sectorale verschuivingen in België met Frankrijk en Duitsland wordt weergegeven in Figuur 4. Voor Nederland waren geen vergelijkbare cijfers beschikbaar, zodat Nederland niet werd opgenomen in deze figuur.

² De figuur toont veranderingen in het relatief aandeel van een sector in de totale tewerkstelling. De werkgelegenheid in de bouwsector nam over de beschouwde periode toe (figuur 2), maar aangezien de groei in deze sector onder het landelijk gemiddelde bleef, nam het relatief aandeel van de bouw in de totale tewerkstelling tegelijkertijd af (figuur 3).

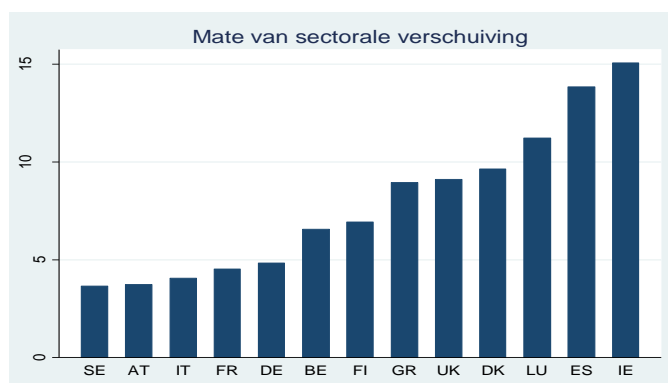

Figuur 4. Bron: Eurostat, Labour Force Survey

De relatieve krimp van de industriële sector is een fenomeen dat zich over de beschouwde periode ook veel sterker voordeed in België wanneer we vergelijken met Frankrijk en Duitsland. Ook de verschuiving in werkgelegenheid naar de sector “groot- en klein handel, reparatie van voertuigen”, en een relatieve krimp in de financiële sector en “land-, bos- en tuinbouw, en visserij” is erg uitgesproken in België. In België is de toename van werkgelegenheid in de openbare sector groter dan in Duitsland, en zeker in vergelijking met Frankrijk. De aanzienlijke krimp van de bouwsector in de EU-15 deed zich niet voor in België, Duitsland of Frankrijk. Deze krimp in het aandeel van de bouw in de EU-15 werkgelegenheid is namelijk in belangrijke mate toe te wijzen aan enkele lidstaten, zoals Spanje en Ierland.

Deze sectorale verschuivingen geven een indicatie over de structurele veranderingen in een land. We berekenen daarom een eenvoudige index die aangeeft in welke mate dergelijke transformatie aanzienlijk was of eerder beperkt. Zo wordt vaak de som van de veranderingen in de sectorale aandelen, in absolute waarde, genomen als een transformatiemaatstaf. Voor een economie met 2 sectoren, waarvan de ene sector 1 procent meer, en de andere 1 procent minder arbeidskrachten aantrekt, is deze maatstaf 2. Een hogere index geeft aan dat de crisis een grotere impact heeft gehad op de herstructurering/transformatie van een economie. Figuur 5 geeft de transformatie-index weer voor de verschillende EU 15 landen. Er wordt vaak geargumenteed dat een hoge transformatie-index een indicatie is van de wendbaarheid van een economie, wat erop neer komt dat in tijden van crisis een herverdeling van productiefactoren van krimpende, onproductieve, sectoren naar nieuwe, productieve sectoren sneller verloopt. Dit zorgt voor sterkere globale productiviteitsgroei zodat men sneller uit de crisis komt. Dit Schumpeteriaans proces van creatieve destructie zorgt met andere woorden voor een vlotte reallocatie van factoren en groei. Echter, wanneer de jobdestructie in één sector niet of onvoldoende wordt

opgevangen door jobcreatie in nieuwe (markt)sectoren dan is het effect op de globale productiviteitsgroei niet noodzakelijk positief.

Figuur 5. Bron: Eigen berekeningen op basis van Eurostat gegevens

Figuur 5 toont duidelijk aan dat landen die een sterke krimp in de totale werkgelegenheid kenden (Spanje, Ierland) ook een hoge transformatieindex kenden, echter de krimp in onder meer sectoren zoals de ‘bouw’ werd in die landen niet volledig opgevangen door een stijging in tewerkstelling in andere sectoren, maar wel in een stijgende werkloosheid. België daarentegen kende een eerder gemiddelde mate van sectorale verschuivingen in de werkgelegenheid, maar de jobdestructie in de industrie werd in grote mate opgevangen door jobcreatie in de openbare sector.

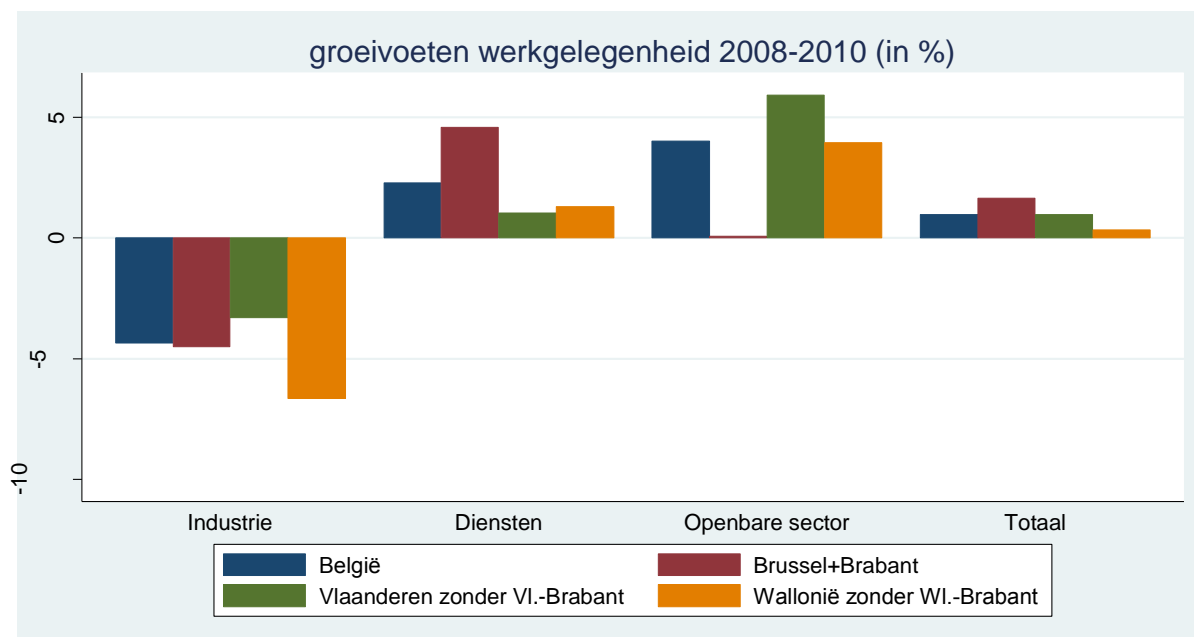
1.2. De regionale dimensie

1.2.1. Algemene verschuivingen

Een belangrijke vraag is hoe de sectorale verschuivingen in werkgelegenheid zich manifesteerden in de verschillende regio's. De Eurostat LSF cijfers zijn op het regionale niveau slechts beschikbaar tot en met 2010 en voor een beperkt aantal sectoren. De cijfers hebben betrekking op de werkgelegenheid volgens de woonplaats van de werknemer. We bekijken daarom de evolutie van de werkgelegenheid in 3 artificiële regio's in België, waaronder “centraal België” bestaande uit de oude provincie Brabant en Brussel, en daarnaast Vlaanderen en Wallonië zonder Vlaams- en Waals Brabant. We kunnen er redelijkerwijs van uitgaan dat de meeste bewoners binnen deze regio's werken binnen dezelfde regio.³

³ Een andere reden voor het samennemen van Vlaams-Brabant, Waals-Brabant en Brussel is omdat bij cijfers op basis van een steekproef de geografische eenheden voldoende groot moet zijn, om een voldoende aantal waarnemingen en de betrouwbaarheid te garanderen.

Deze drie regio's reageerden erg verschillend op de economische crisis. Figuur 6 toont voor elke regio de procentuele groei in werkgelegenheid over de tijd, voor de sectoren industrie (inclusief nutsvoorzieningen en bouw), marktdiensten en de openbare sector.

Figuur 6. Bron: eigen berekeningen aan de hand van Eurostat LFS gegevens

De krimp in de industriële werkgelegenheid en de gelijktijdige toename in openbare werkgelegenheid die we op het nationaal niveau vaststelden, vinden we terug in zowel Vlaanderen als Wallonië, waarbij Wallonië echter zowel een scherpere daling van de werkgelegenheid in de industrie als een zwakkere groei in de publieke sector optekende dan Vlaanderen.⁴ In het centrum van het land (Brussel, Vlaams- en Waals-Brabant), is er eerder sprake van een verschuiving van industrie naar marktdiensten, en een nulgroei in de publieke tewerkstelling. We onderzoeken hierna verder in welke mate de regionale werkgelegenheidsgroei verklaard kan worden door de evolutie van enerzijds sectorale groei en de regionale sectorale structuur anderzijds.

1.2.2. 'Shift-share' decompositie van veranderingen in werkgelegenheid

Om een beter zicht te krijgen op de onderliggende factoren van de veranderingen in regionale werkgelegenheid maken we gebruik van een 'shift-share' decompositie. We schrijven $\frac{e_{it}-e_{it-1}}{e_{it-1}}$ voor de werkgelegenheidsgroei in jaar t en industrie i in een bepaalde regio. We schrijven hoofdletters voor de

⁴ Recentere gegevens van de RSZ over de eerste helft van 2011 wijzen erop dat de Vlaamse industrie sindsdien sterker kromp dan in de andere gewesten. Deze RSZ cijfers konden niet gebruikt worden in deze studie omdat ze slechts een beperkt deel van de werkgelegenheid in openbare besturen omvat (o.a. het deel buiten de RSZ PPO).

werkgelegenheid op het nationale niveau (de totale werkgelegenheid over alle regio's heen). De index i wordt weggelaten om naar de totale werkgelegenheid over alle industrieën te verwijzen. De shift-share decompositie is dan gegeven door

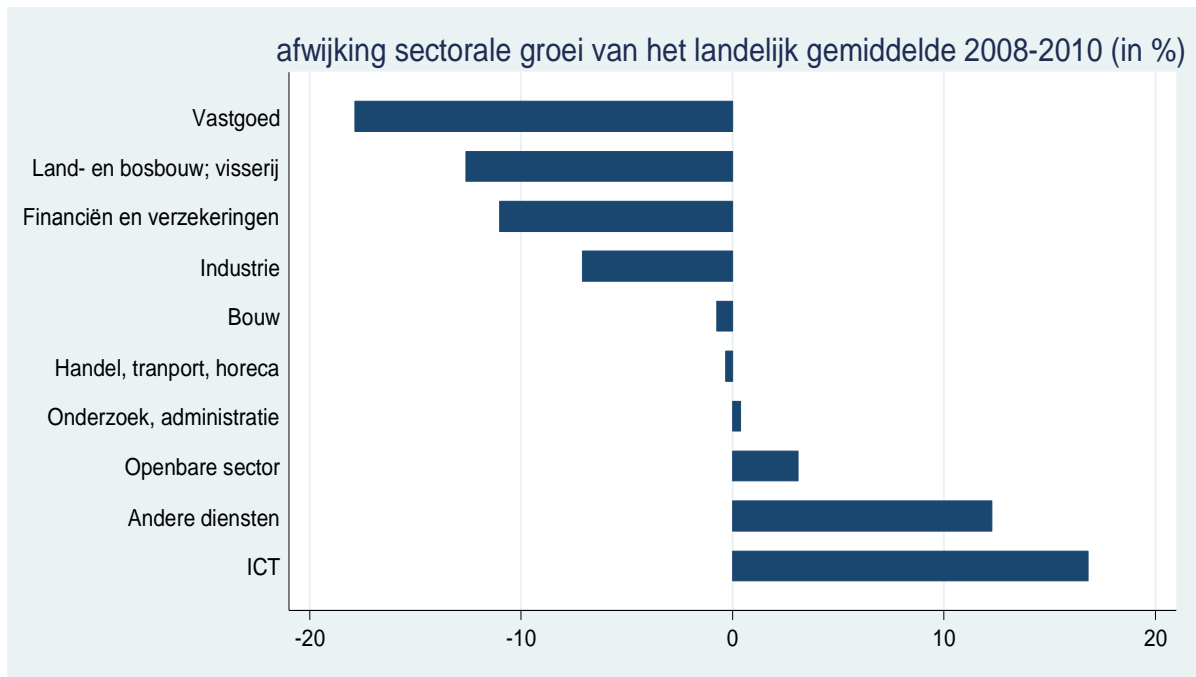
$$\frac{e_{it} - e_{it-1}}{e_{it-1}} = \left[\left(\frac{E_t - E_{t-1}}{E_{t-1}} \right) + \left(\frac{E_{it}}{E_{it-1}} - \frac{E_t}{E_{t-1}} \right) \right] + \left(\frac{e_{it}}{e_{it-1}} - \frac{E_{it}}{E_{it-1}} \right)$$

Bij deze decompositie wordt de groei in de regionale werkgelegenheid in een bepaalde sector in drie termen opgedeeld. De term $\left(\frac{E_t - E_{t-1}}{E_{t-1}} \right)$ toont aan hoeveel de werkgelegenheid in de regio zou zijn toegenomen moest de regionale groei in industrie i overeenkomen met de nationale werkgelegenheidsgroei over alle industrieën heen. De tweede term $\left(\frac{E_{it}}{E_{it-1}} - \frac{E_t}{E_{t-1}} \right)$ geeft aan hoe de groei in sector i afwijkt tegenover dit landelijk gemiddelde. De derde en laatste term

$\left(\frac{e_{it}}{e_{it-1}} - \frac{E_{it}}{E_{it-1}} \right)$ is een rest-term die aantoont hoe de regio-sector specifieke groei afwijkt van de landelijke sector-specifieke groei. Men kan de eerste beide termen (tussen vierkante haakjes in bovenstaande vergelijking) zien als een *voorspelling* van de regio-sector specifieke werkgelegenheidsgroei aan de hand van (sector-specifieke) groeivoeten op nationaal niveau. De laatste term toont de afwijking van de groeivoet ten aanzien van deze voorspelling, en kan geïnterpreteerd worden als een maatstaf voor regionale performantie.

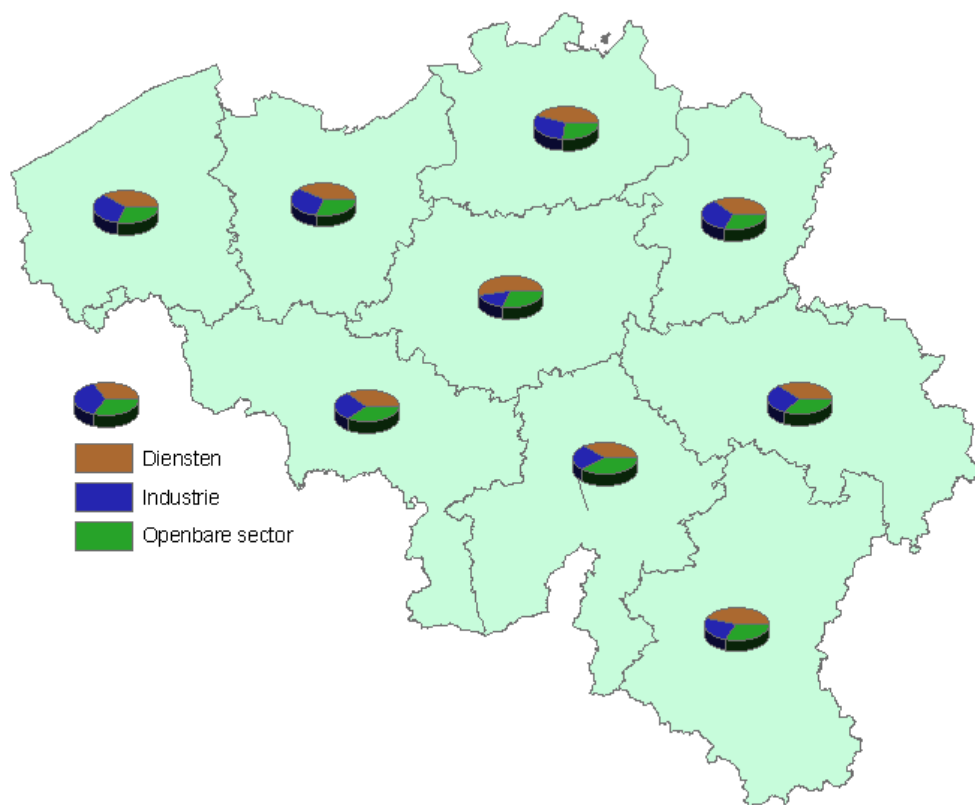
Figuur 7 toont de term $\left(\frac{E_{it}}{E_{it-1}} - \frac{E_t}{E_{t-1}} \right)$ per sector, dit is de mate waarin de landelijke groei in een sector afwijkt van de algemene groei over alle sectoren heen.⁵

⁵ Deze figuur verschilt sterk van figuur 2 omdat de sectorale indeling en periode verschilt, maar vooral omdat figuur 7 groeivoeten bekijkt en figuur 2 verschuivingen in het aandeel in de totale tewerkstelling. Uit figuur 7 blijkt dat de vastgoedsector en ICT respectievelijk sterk krompen en groeiden over deze periode, maar omdat dit kleine sectoren zijn (met 69.000 en 130.000 werknemers in 2008) zijn deze groeivoeten minder belangrijk voor de evolutie van de totale werkgelegenheid (in vergelijking met bijvoorbeeld de openbare sector met 1.375.000 werknemers in 2008).

Figuur 7: sectorale werkgelegenheidsgroei, afwijkingen van het landsgemiddelde. Eigen berekeningen met Eurostat data.

Naast de verandering in de werkgelegenheid per sector is de regionale sectorale samenstelling de tweede bepalende factor voor de voorspelling van de regionale evolutie van de werkgelegenheid. Om de belangrijkste trends in de regionale specialisatie te vatten toont figuur 8 de sectorale samenstelling op het niveau van de provincies, waarbij de sectoren werden samengenomen in drie categorieën.

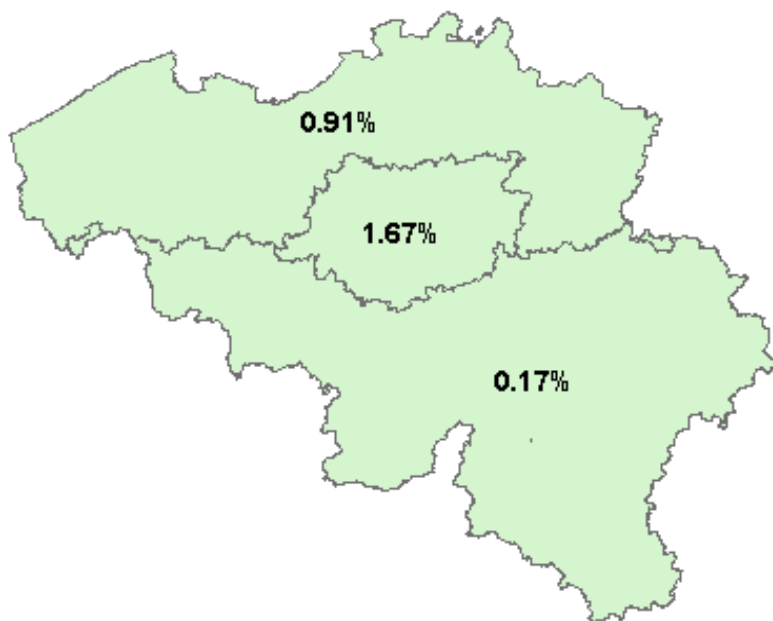
Figuur 8: De specialisatie voor drie grote sectoren, op het niveau van de provincies, in 2008. Bron: Eigen berekeningen met Eurostat LFS 2008-2010 gegevens

Enkele vaststellingen die kunnen gemaakt worden, zijn de dominantie van de dienstensector in Brussel, Waals- en Vlaams-Brabant, en in zekere mate Antwerpen. Sommige Waalse provincies hebben een relatief hoog aandeel publieke tewerkstelling. De Vlaamse provincies (op Vlaams-Brabant na) hebben een relatief groot aandeel industrie.

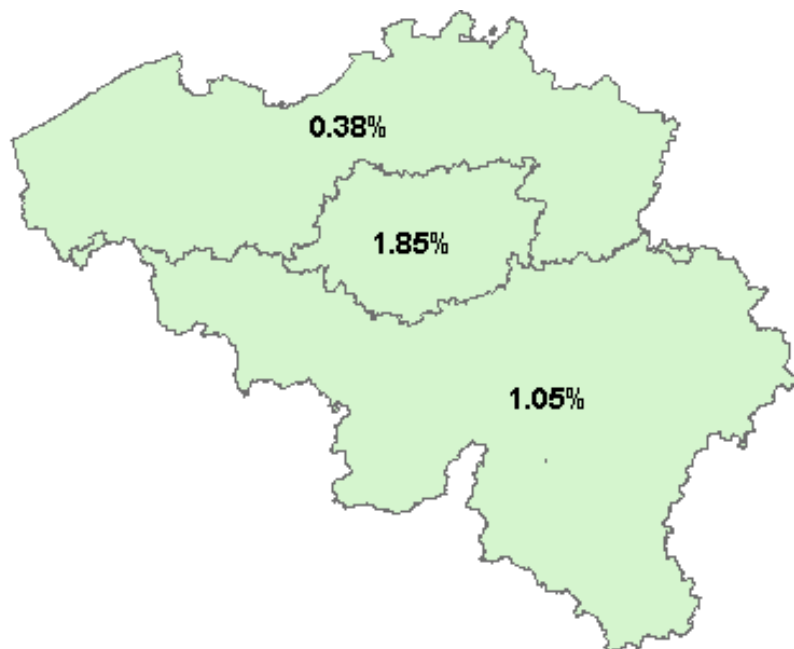
Figuur 9a toont de waargenomen verandering van de regionale werkgelegenheid in de drie regio's over de periode 2008-2010. Figuur 9b toont de voorspelde groeivoet op regionaal niveau. Deze voorspellingen combineren –zoals hierboven besproken– de gemiddelde groeivoet per industrie op nationaal niveau (figuur 7), en de industriële structuur op het regionale niveau (zoals samengevat in figuur 8). Om de belangrijkste trends in de resultaten te benadrukken aggregeerden we de groeicijfers hierbij tot op het niveau van de drie regio's. De voorspellingen (Figuur 9b) liggen in de lijn van de verwachtingen: het centrum van het land en het Waals gewest worden voorspeld relatief goed te doen, omwille van het relatief zware aandeel van diensten (in Brussel en Brabant) en de openbare sector (in Wallonië) in de regionale werkgelegenheid.

Figuur 9c toont de rest-term, het deel van de regionale groei dat *niet* door de sectorale structuur kan verklaard worden. Hoewel de rest-term op zich niets verklaart, vat ze alle factoren samen die maken dat een regio een groter dan verwachte toename in de werkgelegenheid kent. De resultaten in Figuur 9c

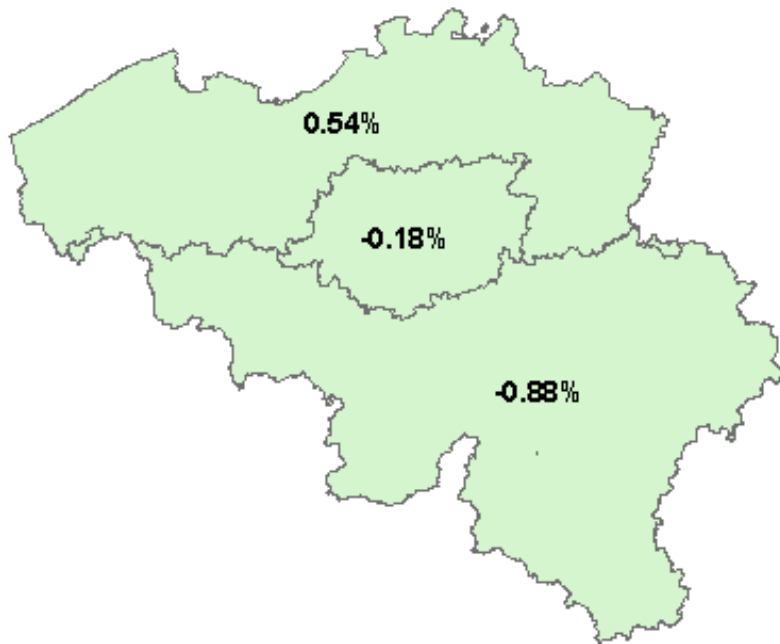
kunnen dus als een soort van regionale index van arbeidsmarktpreformatie verstaan worden.

Figuur 9a: Waargenomen Verandering in werkgelegenheid, Bron: eigen berekeningen met RSZ data.

Figuur 9b: Voorspelde Verandering in werkgelegenheid, Bron: eigen berekeningen met RSZ data.

Figuur 9c: Afwijking in werkgelegenheid, Bron: eigen berekeningen met RSZ data.

Ondanks het feit de inwoners van het centrum van het land vooral in de dienstensector tewerkgesteld zijn -en deze sector over het hele land relatief hoge groeicijfers voor de werkgelegenheid laat optekenen- schieten de gerealiseerde cijfers ongeveer 0.2% tekort. De Waalse werkgelegenheid groeide met 0.17% van 2008 tot 2010, maar dit was 0.88% minder dan had kunnen verwacht worden (1.05%) gegeven de sectorale structuur van de regio en de landelijke werkgelegenheidsgroei in de verschillende sectoren.

Het aanwijzen van regio's die significant meer of minder groeien dan op basis van hun sectorale structuur kan verwacht worden is op zich interessant, maar kan slechts de aanzet zijn voor verdere analyse. Een eerste stap hiertoe is het bepalen binnen welke sectoren deze regio's hun uitzonderlijke groei neerzetten (in positieve of negatieve zin). Onderstaande tabellen tonen de belangrijkste uitschieters, op het niveau van de provincies.

Uitschieters met bovengemiddelde groei

regio	Sector	werkgelegenheid	afwijking
Antwerpen	ICT	30100	43%
Namur	Onderzoek, administratie	12300	34%
Liège	Financiën en verzekeringen	11400	30%
Namur	Financiën en verzekeringen	6200	19%
Oost-Vlaanderen	Land- en bosbouw; visserij	9200	19%
Luxembourg	Industrie	14400	17%

Uitschieters met ondergemiddelde groei

regio	Sector	werkgelegenheid	afwijking
West-Vlaanderen	ICT	7900	-32%
Antwerpen	Land- en bosbouw; visserij	7000	-30%
Hainaut	Andere diensten	19400	-21%
Oost-Vlaanderen	Andere diensten	20800	-19%
Liège	ICT	9900	-12%
Antwerpen	Financiën en verzekeringen	21600	-12%

Samenvattend kunnen we stellen dat België in vergelijking met Duitsland en Frankrijk een relatief grote sectorale verschuiving van de werkgelegenheid kende over de periode 2008-2011. De bouwsector hield in vergelijking met de EU als geheel bovengemiddeld goed stand. België kende dan weer een relatief grote daling van de werkgelegenheid in de nijverheid en de financiële sector. Net zoals Duitsland kende België een sterke groei in de publieke sector.

Wanneer we kijken naar de regionale verdeling van de werkgelegenheidsgroei (waarbij we een onderscheid maken tussen 'centraal-België' bestaande uit de oude provincie Brabant en Brussel, Vlaanderen en Wallonië, en ons moeten beperken tot de periode 2008-2010), dan stellen we vast dat de werkgelegenheidsgroei in Wallonië zwak was (0.17%), matig in Vlaanderen (0.91%), en sterker in het centrum van het land (1.67%). De shift-share analyse wijst erop dat dit patroon enigszins verassend is: gezien diensten en de publieke sector sterk vertegenwoordigd zijn in Brussel en Vlaams- en Waals-Brabant had deze regio een nog licht hogere groei kunnen optekenen. De gerealiseerde groei van de werkgelegenheid in Vlaanderen is dan weer een verrassing in de positieve zin, wanneer we rekening houden met het gewicht van de conjunctuurgevoelige industrie in de Vlaamse tewerkstelling. De laatste trends op de arbeidsmarkt die niet in deze studie konden worden opgenomen wijzen er echter op dat de industriële werkgelegenheid in Vlaanderen in de eerste jaarhelft van 2011 nog sterker kromp dan in de andere gewesten.

Het is duidelijk dat de crisis een belangrijke sectorale en regionale verschuiving in tewerkstelling heeft veroorzaakt. Dit betekent dat er een proces heeft plaatsgevonden van zowel jobdestructie als jobcreatie. Dit geeft aanleiding tot enerzijds werknemers die in de werkloosheid terechtkomen en anderzijds vacatures in groeiende sectoren. De mate waarin werklozen hun weg vinden naar de nieuwe vacatures geeft een indicatie over hoe efficiënt het 'matching' proces verloopt tussen werkgevers en werkzoekenden. De vraag stelt zich dan of er ten gevolge van de grote sectorale verschuivingen een vermindering heeft plaatsgevonden in deze matchingefficiëntie, bijvoorbeeld ten gevolge van 'mismatch'. Hiermee wordt bedoeld dat de openstaande vacatures bepaalde

competenties omschrijven die de werkzoekenden niet bezitten. In deel 2 bestuderen we daarom de impact van de crisis op dit matchingproces.

Deel 2: De Impact van de Crisis op het ‘Matching Proces’ tussen werklozen en vacatures in Vlaanderen

2.1. Achtergrond

In de economische literatuur⁶ definieert men de evenwichtswerkloosheid als een situatie waarbij de uitstroom uit werkloosheid gelijk is aan de instroom in werkloosheid. In die situatie blijft de werkloosheid constant. De cruciale vraag is dan welke factoren het niveau van deze evenwichtswerkloosheid verklaren. Het is evident dat hierbij zowel het gedrag van werkgevers als het gedrag van werknemers belangrijke determinanten zijn. Hierbij zal het aantal vacatures dat werkgevers openen van belang zijn, maar ook het zoekgedrag van werkgevers naar geschikte kandidaten. Ook omgekeerd, de inspanningen van werklozen om een geschikte vacature te vinden zal cruciaal zijn hierbij. Het zijn deze zoekinspanningen die al dan niet op een efficiënte manier kunnen verlopen en hierbij zullen een aantal factoren een impact hebben. Zo zal de prikkel om intensiever op zoek te gaan naar een geschikte vacature kleiner worden wanneer de werkloosheidsuitkeringen genereus zijn en onbeperkt in de tijd. In de context van de crisismaatregelen kan worden geargumenteed dat het invoegen van onder meer tijdelijke werkloosheid eveneens ongunstig is geweest voor de efficiëntie van ‘jobmatching’. Immers, werknemers die in dit systeem worden ondergebracht, blijven contractueel verbonden aan hun werkgever, zodat ze niet op de arbeidsmarkt beschikbaar zijn om de behoeften aan arbeidskrachten op te vangen van bedrijven waarin de activiteit reeds opnieuw op gang is gekomen. Wanneer die regeling gedurende een bepaalde tijd wordt gehandhaafd, kan ze een rem vormen in een fase van conjunctuurherstel (zie bv. NBB, jaarverslag 2010, p. 69).

Om de efficiëntie van het job matching proces te bestuderen wordt vaak gebruik gemaakt van de zogenaamde ‘matching functie’. Zulke functie stelt dat het aantal *matches* tussen werknemers en werkgevers tijdens periode t afhangt van het aantal openstaande vacatures en het aantal werklozen op het einde van de vorige periode, $t-1$:

$$M_{o,t} = \Phi_{o,t} M(V_{o,t-1}, U_{o,t-1}), \quad (1)$$

waar $\Phi_{o,t}$ de efficiëntie van het *matching proces* voorstelt in periode t voor opleidingssegment o . De arbeidsmarkt is gesegmenteerd volgens scholingsgraad

⁶ Bv. Pissarides (2000)

en het subscript o verwijst naar een bepaald opleidingsniveau. De efficiëntie van het matching proces, Φ , bepaalt het aantal matches voor een gegeven hoeveelheid van openstaande vacatures en werklozen. Op basis van maandelijkse gegevens met betrekking tot vacatures en werklozen naar opleidingsniveau is het mogelijk om een index van matching efficiëntie te berekenen voor elk arbeidsmarktsegment.

Hoe het niet in rekening brengen van de segmentering van de arbeidsmarkt kan leiden tot een hoge waarde van de matching efficiëntie index kan geïllustreerd worden aan de hand van een eenvoudig cijfervoorbeeld. Stel dat de arbeidsmarkt gesegmenteerd is in 2 opleidingsklassen, laag- en hogeschoold. Voor de eenvoudigheid, veronderstel dat de functionele vorm van de matching functie voor de geaggregeerde en de gesegmenteerde arbeidsmarkt gelijk zijn en dus dat:

$$\Phi_{o,t}M(V_{o,t-1}, U_{o,t-1}) = \Phi_t M(V_{t-1}, U_{t-1}) = \Phi_t V_{t-1}^{0.5} U_{t-1}^{0.5} \quad (2)$$

Laaggeschoolde werklozen kunnen geen vacatures invullen waarvoor een hoogopgeleid profiel is vereist. Omgekeerd zoeken hooggeschoolde werklozen enkel in het segment van de hooggeschoolde vacatures. Stel dat er in periode $t-1$ in het laaggeschoolde arbeidsmarktsegment 10 werklozen actief zijn, maar geen enkele vacature. Omgekeerd zijn er geen werklozen in het hooggeschoolde arbeidsmarktsegment, maar zijn er wel 10 openstaande vacatures. Wanneer men geen rekening houdt met de arbeidsmarkt segmentering en alle werklozen en vacatures uit de verschillende segmenten bij mekaar optelt voorspelt het model dat er 10 matches zullen tot stand komen. Echter, in de realiteit zoeken ieder binnen het eigen marktsegment en zal geen enkele laagopgeleide werkloze een betrekking vinden en vindt geen enkele openstaande vacature in het hoogopgeleide segment een geschikte kandidaat. In werkelijkheid worden er dus geen matches gevormd en voorspelt het niet-gesegmenteerde model een hoge mate van mismatch. Een model dat wel rekening houdt met de segmentering voorspelt daarentegen geen enkele match, en zal voor de betreffende periode dus ook geen mismatch vertonen.

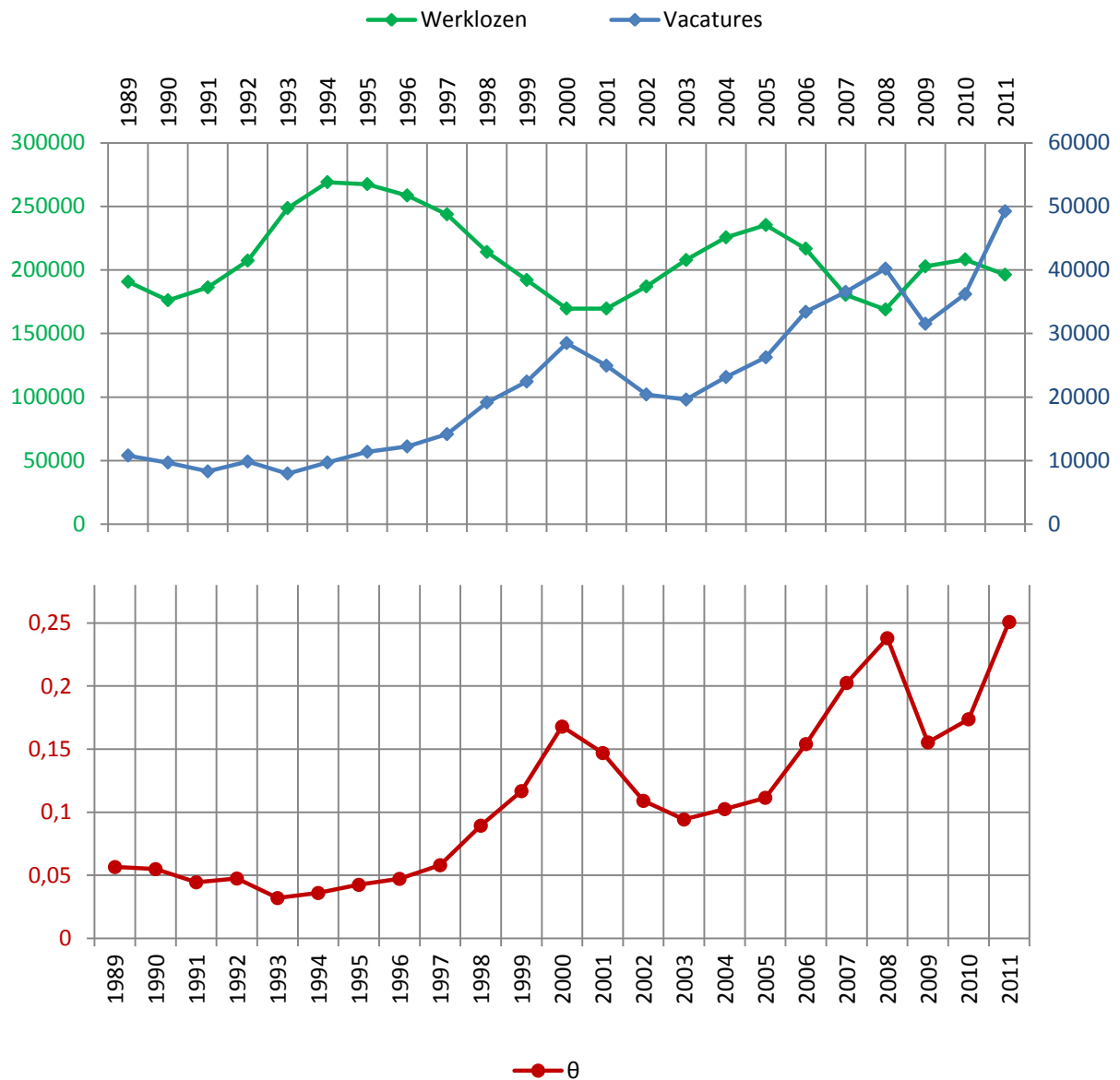
2.2. Evolutie werklozen, vacatures en spanning op de arbeidsmarkt

De gegevens die worden gebruikt voor de analyse werden ons bezorgd door de VDAB, de Vlaamse arbeidsbemiddelinginstantie. Het betreft Vlaamse gegevens die tegen een maandelijkse frequentie worden uitgegeven. Ze gaan terug tot januari 1989 en lopen tot en met augustus 2011. Om aanspraak te kunnen maken op een werkloosheidsuitkering dient een werkzoekende zich in te schrijven bij de VDAB. Bepaalde uitkeringsgerechtigde werklozen zijn echter

niet verplicht zich in te schrijven als werkzoekenden, zoals bepaalde groepen oudere werklozen en bruggepensioneerden. De VDAB definieert de werkloosheidsstatistiek zo in functie van de arbeidsmarkt eerder dan in functie van de sociale zekerheid⁷. Er geldt geen rapporteringsplicht voor vacatures. Dit betekent dat de door de VDAB gerapporteerde vacaturestatistieken slechts een beperkt aandeel vertegenwoordigen van het totale aantal openstaande vacatures in Vlaanderen.

Figuur 10 toont de evolutie van het aantal bij de VDAB ingeschreven niet-werkende werkzoekenden (nwwz) en het aantal openstaande vacatures. Hieruit blijkt dat het aantal nwwz aanzienlijk toenam tijdens de Financiële Crisis, maar het bereikte nooit het recordniveau van het begin van 1994. Hier moet echter een belangrijke kanttekening bij gemaakt worden. De gerapporteerde statistieken houden geen rekening met het aantal tijdelijk werklozen die minder dan drie maand werkloos zijn, aangezien deze pas na 3 maanden verplicht zijn zich in te schrijven bij de VDAB. Over de ganse periode toont het aantal nwwz een licht dalende trend. De stijging van het aantal vacatures over deze periode is ook frappant, met een opwaartse trends voor gans de periode.

⁷ Voor meer informatie, zie <http://arvastat.vdab.be/arvastat/help/nwwz.htm>

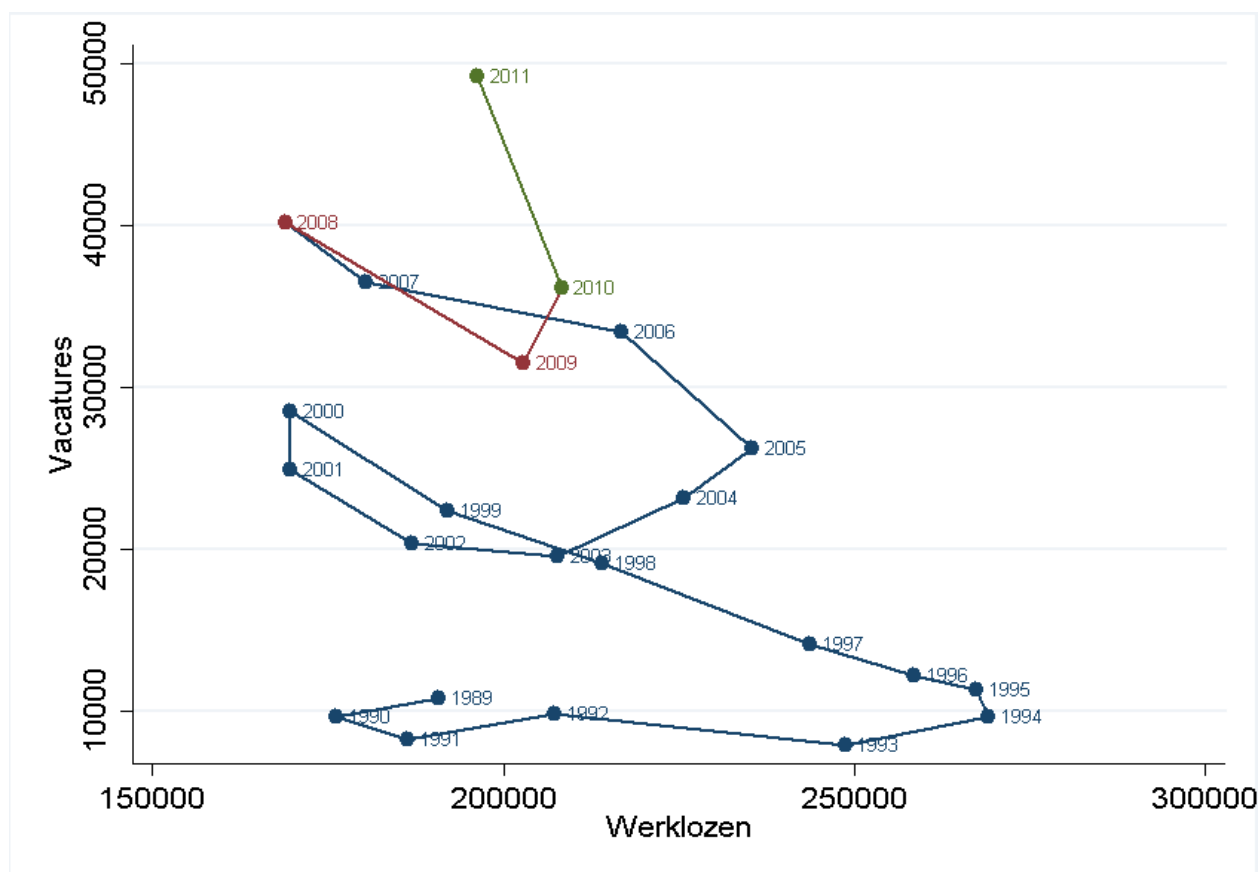

Figuur 10: De evolutie van het jaarlijks gemiddeld aantal werklozen en gemiddeld aantal openstaande vacatures tussen 1989 en het derde kwartaal van 2011 en de resulterende spanning op de arbeidsmarkt, θ

Uit figuur 10, bovenste paneel, blijkt ook dat er een inverse relatie bestaat tussen het aantal werklozen (U) en het aantal vacatures (V). In de literatuur verwijst men ook wel naar de Beveridge curve die deze relatie weerspiegelt. De verhouding van het aantal openstaande vacatures ten opzichte van het aantal werklozen is een maatstaf van de spanning op de arbeidsmarkt of de '*labor market tightness*', θ . Deze fungeert als een conjunctuurparameter voor de arbeidsmarkt. Bij een constante efficiëntie van het matching proces impliceert een verandering in θ een beweging langsheen de Beveridge Curve. Bij een heropleving van de conjunctuur stijgt het aantal vacatures en daalt het aantal werklozen (θ stijgt), bij een recessie vindt de omgekeerde beweging plaats en dalen het aantal vacature en stijgt de werkloosheid (θ daalt). Men spreekt van

een gespannen arbeidsmarkt wanneer de vraag naar arbeid relatief hoog is ten opzichte van het aanbod (hoge θ). Omgekeerd spreek men van een ruime arbeidsmarkt als het aanbod van arbeid relatief hoog is ten opzichte van de vraag (lage θ).

Figuur 10 toont duidelijk dat de Financiële Crisis zich pas echt liet voelen op de arbeidsmarkt in 2009. Tussen 2008 stonden er bij de VDAB nog 23.7 vacatures open per 100 ingeschreven werklozen. Dit aantal daalde in 2009 tot 15.5. Het bovenste paneel van figuur 10 maakt duidelijk dat deze afname in min of meer gelijke mate te wijten was aan een afname van het aantal openstaande vacatures, zowel als een toename in het aantal werklozen. Vanaf 2010 zet het arbeidsmarktherstel in Vlaanderen zich duidelijk in, met een lichte toename van de arbeidsmarkt tussen 2009 en 2010, die zich sterker doorzet in 2011. Een blik op het bovenste paneel leert dat deze evolutie vooral een gevolg is van een toename in het aantal openstaande vacatures, aangezien het aantal werklozen tijdens de beschouwde periode slechts een gematigde afname kende.

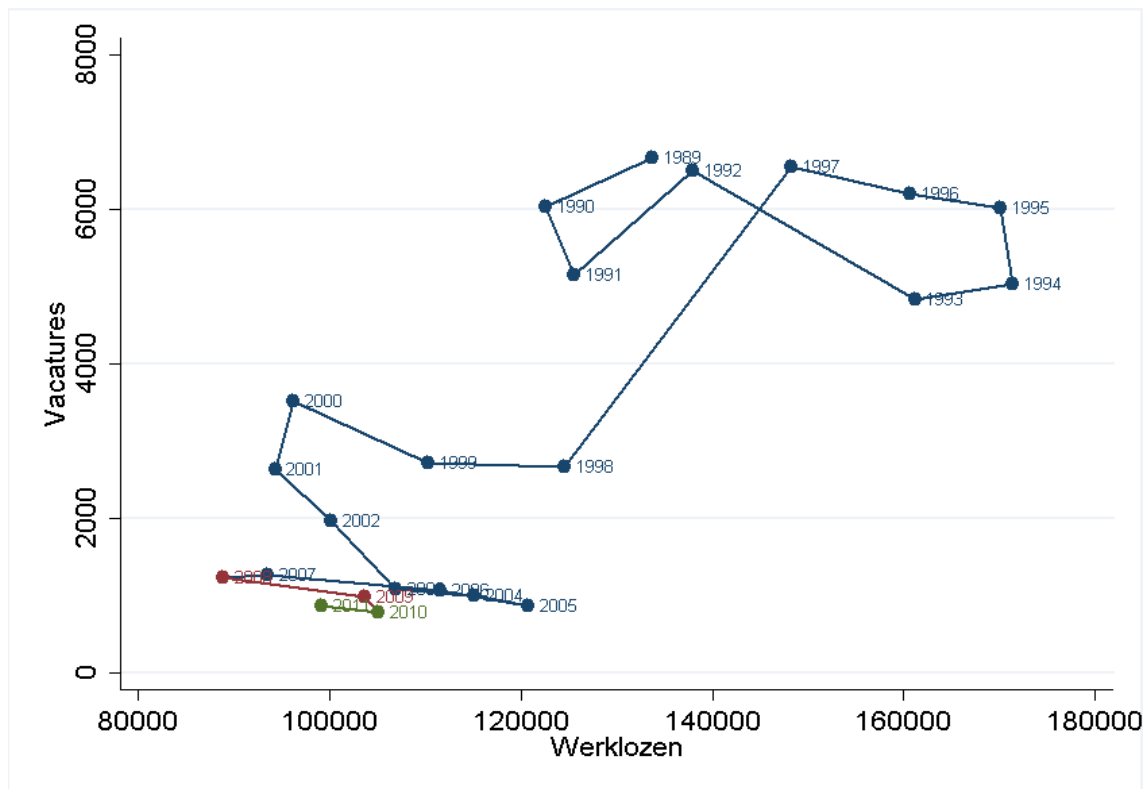
Figuur 11: De Vlaamse Beveridge Curve tussen 1989 en augustus 2011

Figuur 11 stelt de evolutie van de relatie tussen het aantal openstaande vacatures en werklozen tussen 1989 en 2011 voor aan de hand van de Beveridge Curve. Tussen 2005 en 2007 bevond de conjunctuur van de Vlaamse arbeidsmarkt zich duidelijk in een opwaartse beweging. Vanaf 2008 namen het aantal openstaande vacatures af, en gelijktijdig nam het aantal werklozen in min of meer dezelfde mate toe. Dit resulteerde in een neerwaartse *verschuiving langs* de Beveridge curve. Echter, tussen 2009 & 2010 nam het aantal openstaande vacatures meer dan evenredig toe ten opzichte van de toenmalige daling in het aantal werklozen. Dit weerspiegelt zich in figuur 11 als een opwaartse *verschuiving van* de Beveridge Curve. Een verschuiving van de Beveridge Curve impliceert een toename in de structurele werkloosheid.

Ten einde na te gaan of de toegenomen mismatch op de Vlaamse arbeidsmarkt te wijten is aan zogenaamde *skill-mismatch*, een discrepantie tussen de kwalificaties van de werklozen en de vereiste kwalificatie van de vacatures, segmenteren we de Vlaamse arbeidsmarkt in 4 opleidingsklassen: geen secundair diploma, maximum een secundair diploma, maximum een bachelordiploma en tenslotte een masterdiploma of hoger. Men spreekt hier over een ‘verticale’ opleidingssegmentatie van de arbeidsmarkt, aangezien men kan argumenteren dat er binnen elk segment geen sprake meer is van hoger dan wel lager opgeleide groepen, maar eerder van ‘anders’-opgeleide groepen. Figuren 12 tot 15 geven de Beveridge Curves weer voor werklozen en openstaande vacatures voor de vier verschillende arbeidsmarktsegmenten, volgens de verschillende opleidingsniveaus⁸.

De relatie tussen het aantal openstaande vacatures en werklozen van de vier opleidingsniveaus kent een erg verschillende evolutie. De Beveridge Curve van het arbeidsmarktsegment van de werklozen zonder secundair diploma (figuur 12) verschuift overheen de beschouwde periode naar linksonder. Dit duidt op een gezamenlijke afname in het aantal openstaande vacatures en het aantal werklozen en dus op een verbetering in het matching proces. Vanaf 2003 lijkt de positie van de Beveridge Curve zich te hebben gestabiliseerd en beweegt de Vlaamse arbeidsmarkt voor laagopgeleiden zich langs eenzelfde curve. Dit is een normaal conjunctureel verloop van het aantal openstaande vacatures en werklozen, waarbij de structurele werkloosheidsgraad in dit segment constant blijft.

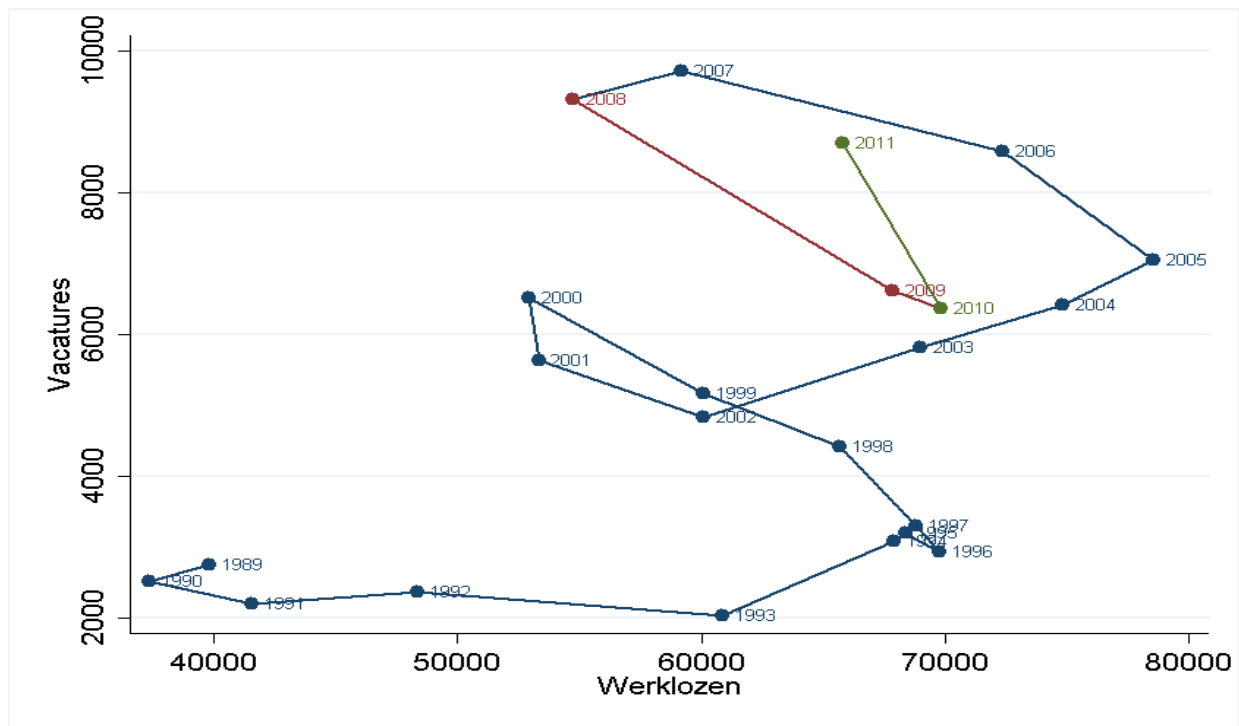
⁸. De vacatures werden in groepen opgedeeld op basis van het aan de VDAB gemelde vereiste kwalificatieniveau van potentiële kandidaten. Vacatures waarbij geen vereist kwalificatieniveau werd meegedeeld, werden weggelaten uit de analyse.

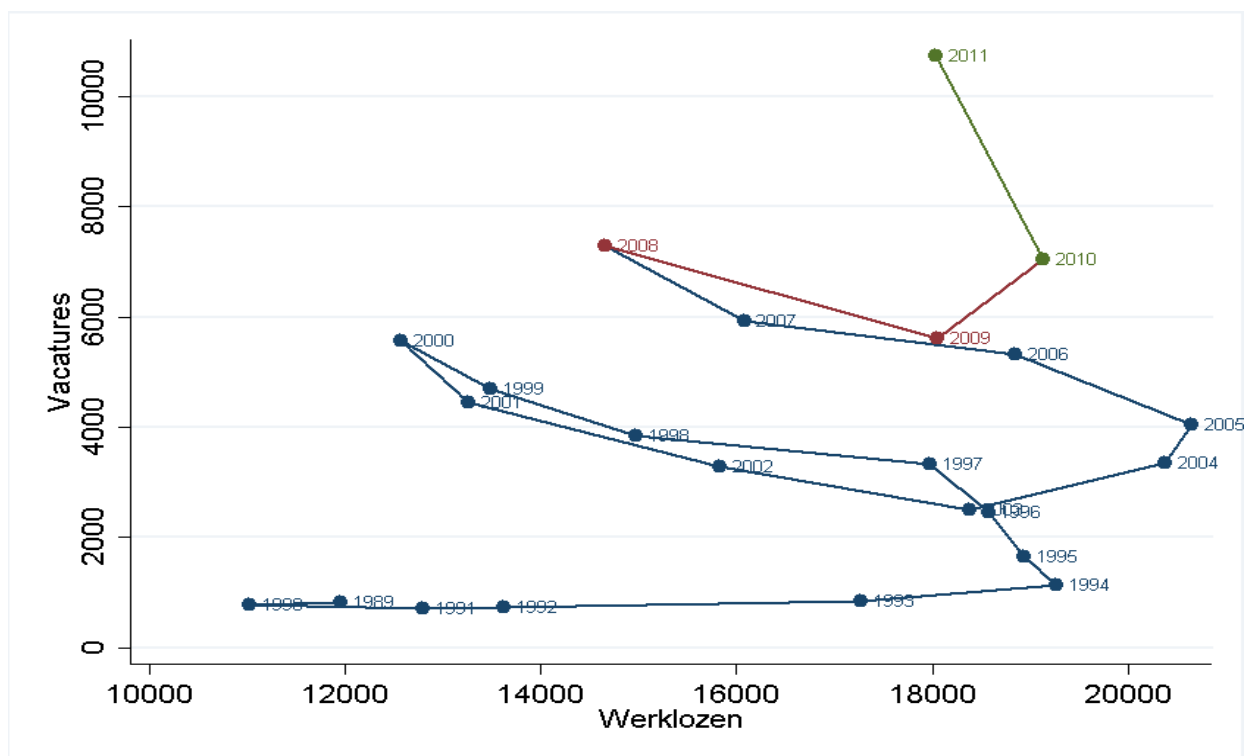
Figuur 12: De Vlaamse Beveridge Curve voor werklozen die geen secundair diploma behaalden en de bijhorende vacatures tussen 1989 en augustus 2011

Figuur 13 beschouwt het arbeidsmarktsegment van de werklozen die maximum een secundair diploma behaalden. In tegenstelling tot de arbeidsmarkt van de laagst opgeleiden, lijkt de mismatch in het arbeidsmarktsegment van de werklozen die maximum een secundair diploma behaalden tussen 1989 en 2003 eerder toegenomen. Vanaf 2003 echter, lijkt ook de Beveridge Curve voor deze categorie zich te stabiliseren.

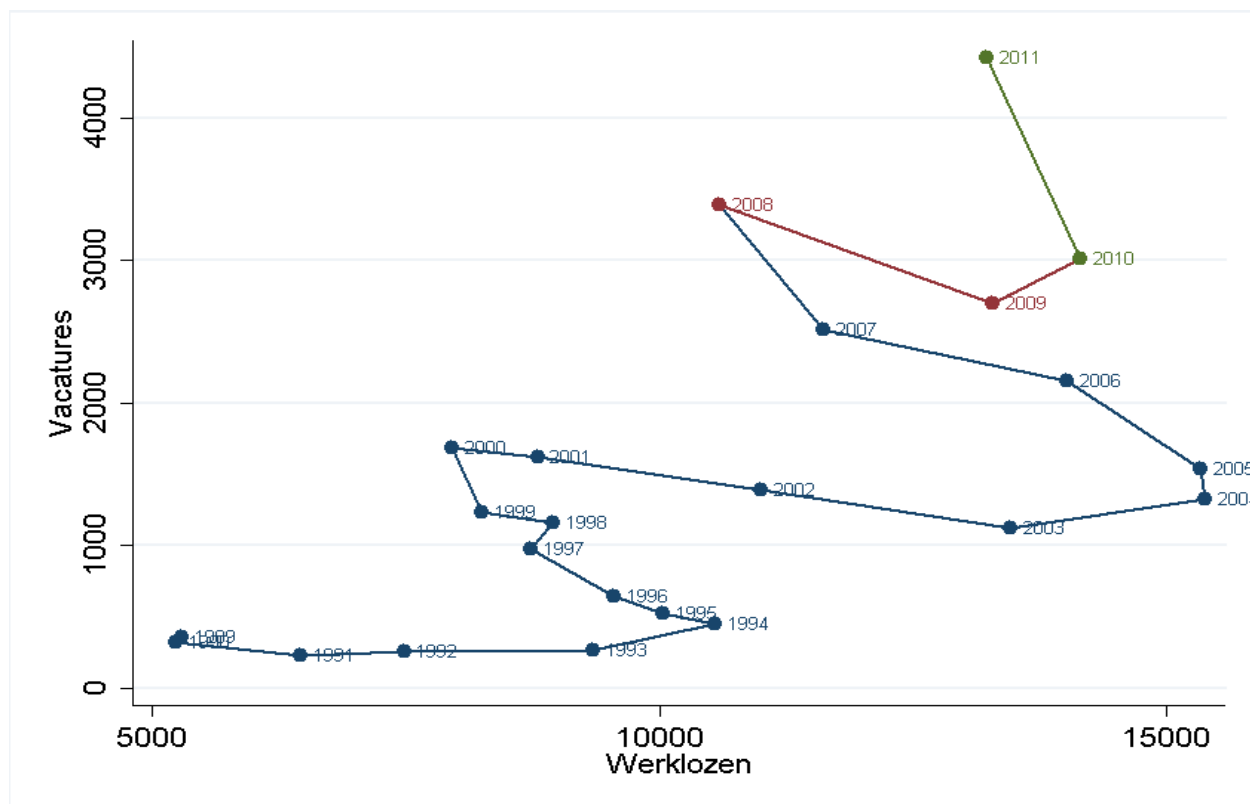
Een ander verhaal speelt zich af in het arbeidsmarktsegment van de bachelors en de masters. De mismatch in beide segmenten neemt systematisch toe tussen 1989 en 2011 en de Beveridge Curve maakt vooral een grote sprong in de post-Financiële Crisis periode. Dit doet vermoeden dat de toegenomen mismatch op de Vlaamse arbeidsmarkt, die zoals eerder besproken te wijten is aan een sterke toename van het aantal niet opgevulde vacatures, zijn oorsprong vindt in het arbeidsmarktsegment van de hogeropgeleiden. Zo stonden er tijdens de eerste 8 maanden van 2010 gemiddeld 9606 vacatures open waarvoor een hooggeschoold profiel (master of bachelor) werd gevraagd. Tijdens de eerste 8 maanden van 2011 bedroeg dit aantal gemiddeld 15171.5, of een toename van 58%. In diezelfde periode daalde het aantal werklozen in beide categorieën slechts met 1672 eenheden, een afname van 5.1%.

Figuur 13: De Vlaamse Beveridge Curve voor werklozen die maximum een secundair diploma behaalden en de bijhorende vacatures tussen 1989 en augustus 2011

Figuur 14: De Vlaamse Beveridge Curve voor werklozen met een bachelor diploma en de bijhorende vacatures tussen 1989 en augustus 2011

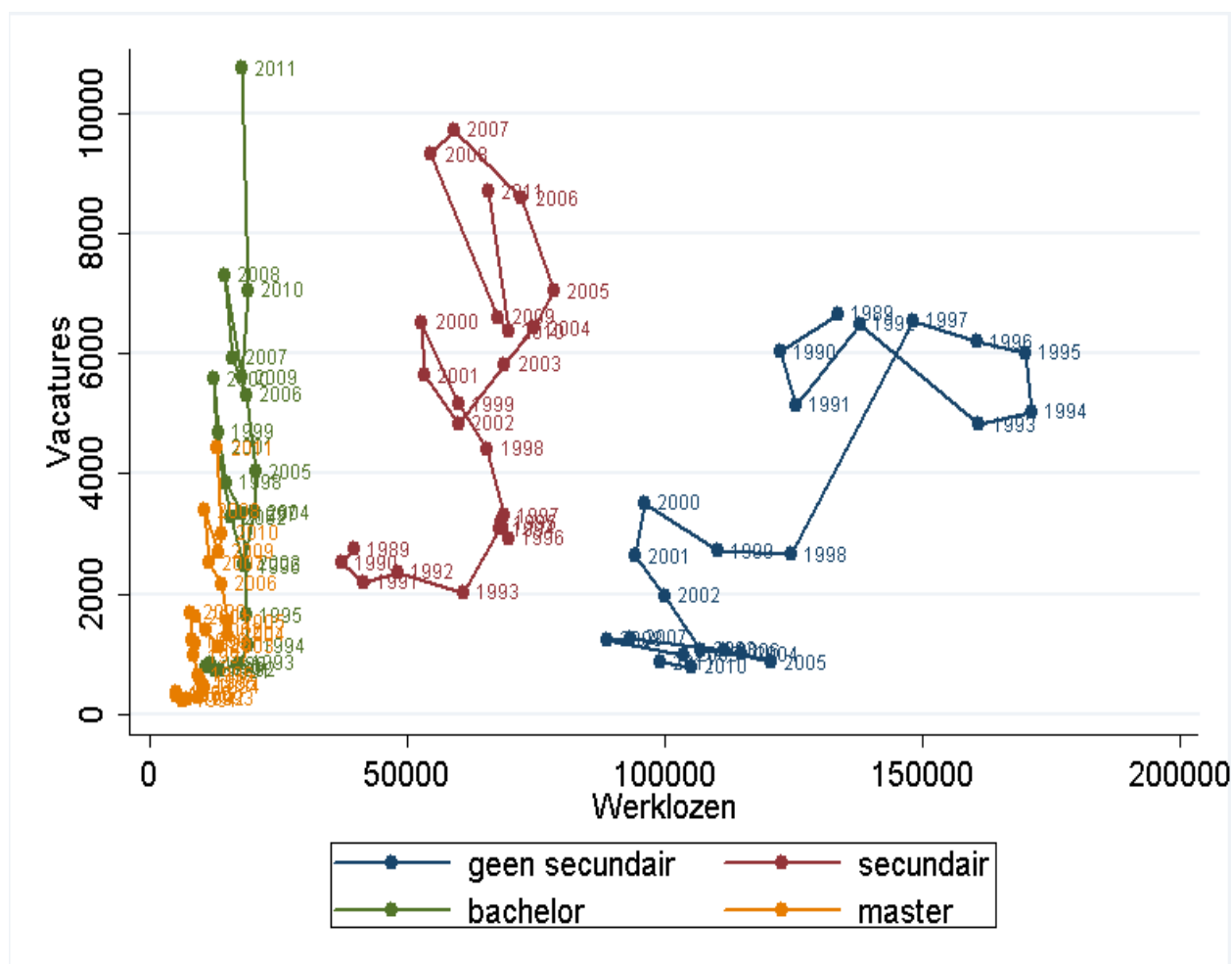

Figuur 15: De Vlaamse Beveridge Curve voor werklozen met een masterdiploma of hoger en de bijhorende vacatures tussen 1989 en augustus 2011

Aangezien de assen van figuren 12 tot 15 anders geschaald zijn, is het moeilijk om te beoordelen hoe de posities van de respectievelijke Beveridge Curves zich ten opzichte van elkaar verhouden. In dat opzicht geeft figuur 15 de Beveridge Curves voor alle opleidingsgroepen in eenzelfde figuur weer. De Beveridge Curves van de Bachelors en de Masters bevindt zich dicht bij de vacature-as. Het gemiddeld aantal jaarlijks openstaande vacatures nam er de afgelopen jaren gestaag toe en bereikt een recordhoogte in 2011. Hiertegenover staat een relatief constant aantal werklozen, wat zich reflecteert in een opwaartse beweging van deze Beveridge Curves. Dit is vooral frappant voor het segment van de Bachelors. Het probleem op het hogegeschoolde segment stelt zich dus voornamelijk aan de aanbodzijde van de arbeidsmarkt. De bestaande pool van hogegeschoolde werklozen lijken hun weg niet te vinden naar de nieuwe gecreëerde arbeidsplaatsen. Men spreekt in dit geval van een *gespannen* arbeidsmarkt, met een relatief hoge vraag, ten opzichte van een relatief beperkt aanbod. Het is duidelijk dat deze 15 000 niet-ingevulde vacatures voor hogegeschoolden tijdens de eerste 8 maanden van 2011 een hoge opportuiniteitskost betekenen voor de Vlaamse economie.

In het segment van de werklozen zonder secundair diploma kunnen we spreken van een *ruime* arbeidsmarkt, gekenmerkt door een relatief hoog aanbod, ten opzichte van een relatief beperkte vraag. De inwaartse verschuiving van deze Beveridge Curve tussen 1989 en 2003 heeft deels te maken met de gewijzigde structuur van de Belgische economie, die over de jaren heen evolueerde naar een

kenniseconomie waar de jobcreatie vooral plaatsvond in het segment van kennisintensieve tewerkstelling en de scholingsgraad van de bevolking alsmaar toenam. Waar er gemiddeld genomen in 1994 nog 171 341 laaggeschoolde werklozen waren, nam dit aantal af tot 99 187 in 2011. Het aantal openstaande vacatures daalde in diezelfde periode van 5030 tot slechts 856.

Figuur 16: De verschillen in positie van de Vlaamse Beveridge Curves per opleidingsniveau tussen 1989 en augustus 2011

In wat volgt gaan we na in welke mate de matching efficiëntie van elke opleidingsklasse evolueerde in de periode volgend op de Financiële Crisis. Dit gebeurt door middel van de schatting van een matching functie, zoals die is weergegeven in sectie 2. Voor technische details aangaande de analyse verwijzen we door naar Torfs (2011).

2.3. Econometrische Analyse van de Matching Functie

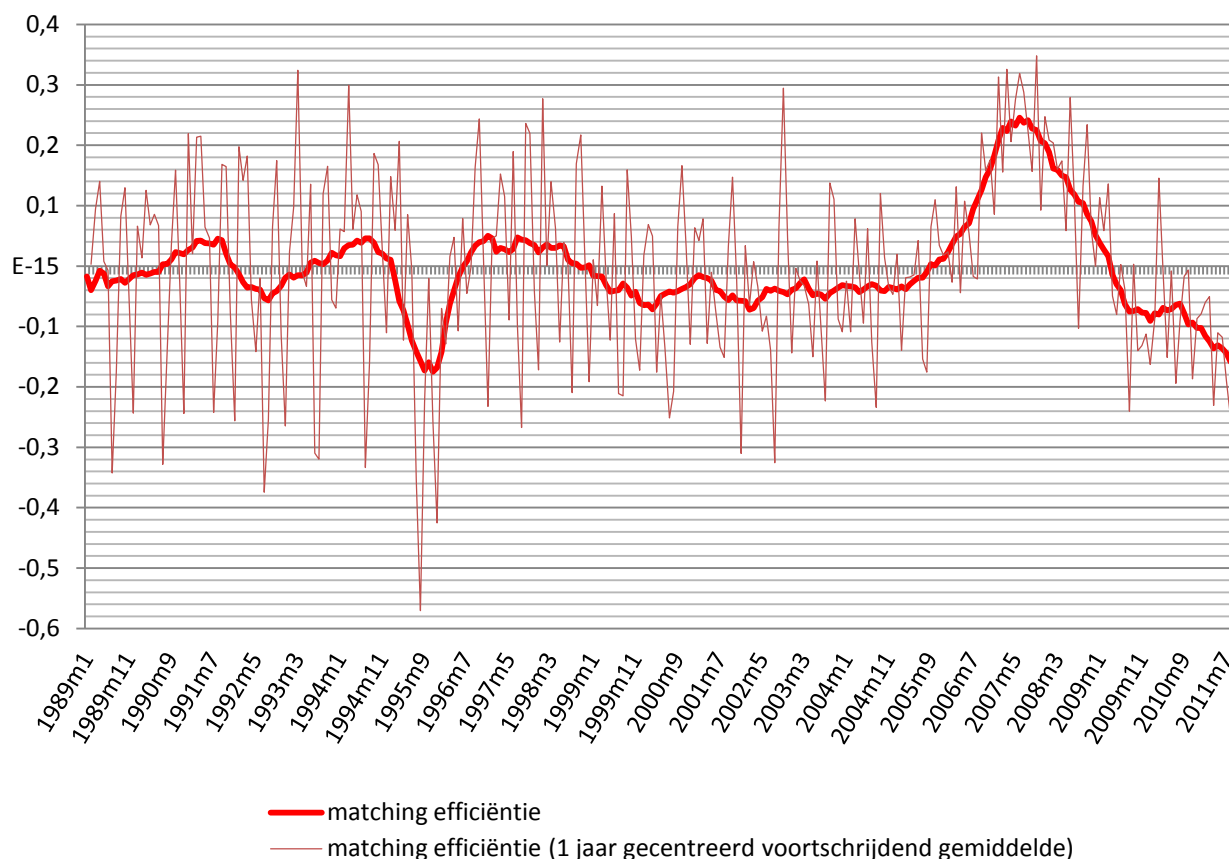
Vooreerst wordt de matching functie geschat voor Vlaanderen in het aggregaat, waarbij alle vacatures en werklozen worden geaggregeerd tot 1 allesomvattende klasse en er dus geen onderscheid wordt gemaakt tussen de verschillende

opleidingsgroepen⁹. De resultaten van deze schatting zijn terug te vinden in tabel A.1 in de appendix. De resulterende evolutie van de matching efficiëntie op de Vlaamse arbeidsmarkt is uitgezet in figuur 17. De figuur bevestigt de resultaten uit Konings en Torfs (2011) en Torfs (2011), die eenzelfde analyse uitvoerden met gegevens tot en met maart 2011. De gegevens aangewend in deze analyse reiken tot augustus 2011. Tussen maart en augustus is de matching efficiëntie verder gedaald. De problemen op de Vlaamse arbeidsmarkt lijken voorlopig nog niet van de baan en de Vlaamse werklozen blijven alsmaar moeilijker hun weg te vinden naar de openstaande vacatures.

Of deze afgenomen matching efficiëntie te wijten is aan een toegenomen skill mismatch, dan wel dat dit fenomeen ook terug te vinden is binnen de verschillende opleidingssegmenten van de Vlaamse arbeidsmarkt wordt onderzocht door de segmentering van de arbeidsmarkt in rekening te brengen en als dusdanig de matching functie te herschatten. We veronderstellen hierbij dat het de matching in de verschillende segmenten verloopt volgens eenzelfde proces¹⁰. Wel houden we rekening met een kwadratische trend in de afhankelijke variabele die mogelijk verschilt tussen de arbeidsmarktsegmenten. Er worden ook opleidingsdummies toegevoegd om te controleren voor verschillen in het gemiddelde niveau van de matching efficiëntie tussen de verschillende segmenten. Zo kunnen we de mogelijke verschillen in de gemiddelde matching efficiëntie ook in kaart brengen. De schattingsresultaten worden weergegeven in de appendix en de evolutie van de matching efficiëntie en het gemiddelde niveau ervan worden uitgezet in figuur 18 en 19 respectievelijk.

⁹ Het betreft een herhaling van de analyse in Konings en Torfs (2011) en Torfs (2011), maar met gegevens die reiken tot augustus 2011 ipv maart 2011. De resultaten wijken licht af van voornoemde studie omdat het aantal opgevulde vacatures tijdens een periode nu afhangt van het aantal openstaande vacatures en werklozen aan het einde van de vorige periode (= het begin van de huidige periode), in plaats van een gemiddelde tijdens de betreffende periode. Deze aanpassing zorgt niet voor een wezenlijk verschil in de resultaten.

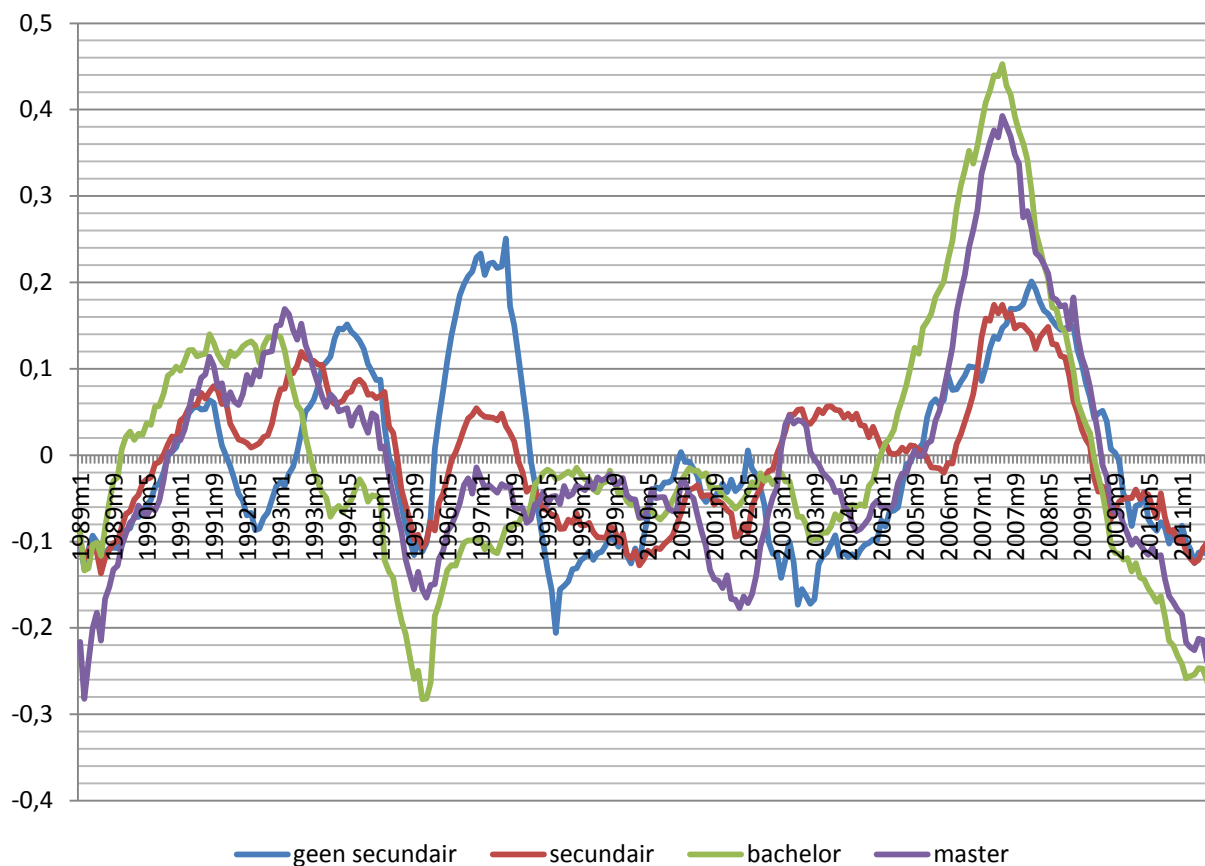
¹⁰ Dit impliceert dat we veronderstellen dat de coëfficiënten op de variabele U en V gelijk zijn voor de verschillende opleidingsklassen. We houden er echter wel rekening mee dat de gezamenlijke trend in de verklarende variabele en de onafhankelijke variabelen tussen de groepen kan verschillen.

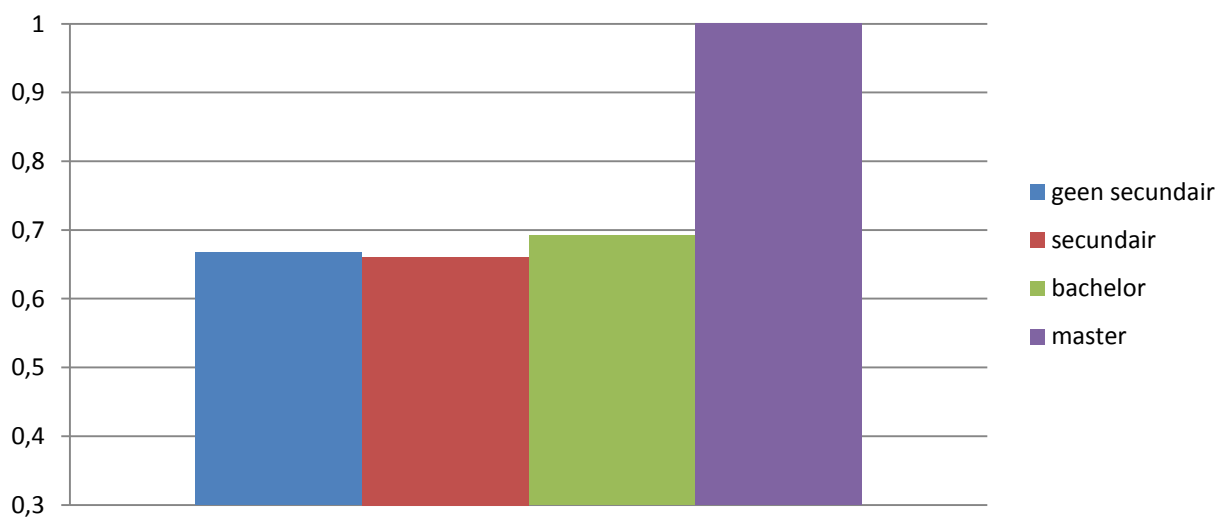
Figuur 17: De evolutie van de matching efficiëntie op de Vlaamse arbeidsmarkt tussen 1989 en augustus 2011

Figuur 18 brengt aan het licht dat de gedaalde matching efficiëntie in de post-Financiële Crisis tijdperk niet te wijten is aan een toegenomen skill mismatch. De gedaalde matching efficiëntie doet zich namelijk voor binnen elk arbeidsmarktsegment. Enigszins verrassend lijkt het gros van de gedaalde matching efficiëntie op de Vlaamse arbeidsmarkt te verklaren zijn door de evolutie binnen de twee hooggeschoolde arbeidsmarktsegmenten. De matching efficiëntie piekt er het hoogst in de aanloop naar de financiële crisis, maar zakt achtereenvolgens diep weg tot ver beneden het niveau van de twee lager opgeleide marktsegmenten, waarin de matching efficiëntie terug lijkt te stabiliseren op het niveau van voor de Financiële Crisis.

Niettegenstaande deze bevinding is het wel zo dat de matching in het hooggeschoolde arbeidsmarkt segment nog steeds efficiënter gebeurt dan in de andere twee segmenten. We construeerden een gemiddelde matching efficiëntie index die de waarde 1 aanneemt voor het marktsegment van de masters. Figuur 19 toont hoe deze index zich verhoudt ten opzichte van de overige drie marktsegmenten.

Figuur 18: De evolutie van de matching efficiëntie op de Vlaamse arbeidsmarkt tussen 1989 en augustus 2011 voor de vier arbeidsmarktsegmenten.

Figuur 19: Een index voor de gemiddelde matching efficiëntie in de vier arbeidsmarktsegmenten.

Het matching proces in het arbeidsmarktsegment van de masters is het efficiëntste en de waarde van zijn index wordt op 1 genormaliseerd. Het matching proces in de overige drie opleidingsklassen is ongeveer even efficiënt en 30 tot 35%¹¹ minder efficiënt dan dat van de Masters.

2.4. Mogelijke Oorzaken & Beleidsimplicaties

De gedaalde matching efficiëntie in het arbeidsmarktsegment van de hogeschoolden betekent een aanzienlijk verloren potentieel voor de Vlaamse economie. Het niet-invullen van zulke hoogproductieve jobs impliceert immers een hoge opportuniteitskost en verloren productiecapaciteit.

Een verklaring die vaak wordt aangebracht is het bestaan van een desincentiverend systeem van werkloosheidsuitkeringen. Deze verklaring is vooral aannemelijk voor de efficiëntiedaling bij de groep van de laagopgeleide werklozen, aangezien zij gemiddeld genomen over het laagste loon beschikken. Daardoor is hun vervangingsratio¹² te laag en beschikken ze dus niet over de juiste incentieven om actief op zoek te gaan naar een gepaste betrekking. Deze verklaring is echter niet geheel compatibel met bovenstaande bevindingen. Moest het systeem van werkloosheidsuitkeringen de voornaamste oorzaak zijn voor de afname in de matching efficiëntie in de post-Financiële Crisis periode, zouden we deze afname voornamelijk in het arbeidsmarktsegment van de laaggeschoolde werkzoekende waarnemen, wat duidelijk niet het geval is. Niettegenstaande is het zo dat de matchinefficiëntie sinds 2007 in alle opleidingsklassen achteruit ging,

Een tweede verklaring die in Konings en Torfs (2011) werd aangehaald betreft het in voegen blijven van de anti-crisis maatregelen. De tijdelijke werkloosheid voor bedienden is hier een voorbeeld van. Deze maatregel laat bedrijven toe werknemers op non-actief te zetten terwijl de overheid hier de kosten voor draagt. De werknemer in kwestie blijft verbonden aan de onderneming en is dus niet beschikbaar op de arbeidsmarkt en kan niet ingezet worden om de nieuw gecreëerde vacatures in de post-Financiële Crisis periode op te vullen. In de mate dat bediendenjobs veelal een hoogopgeleid kwalificatieprofiel vereisen, is dit wel een potentiële verklaring voor het feit dat de matching efficiëntie sterker afnam

¹¹ De index voor het laaggeschoolde arbeidsmarktsegment wordt als volgt berekend: $(EXP(-0.6252) - 1) = 46,5\%$. Dit impliceert dat de matching 46,5% minder efficiënt is dan in de referentiecategorie, het hogeschoolde marktsegment. Als we de efficiëntie van het hogeschoolde marktsegment normaliseren tot 1 betekent dit dat de index voor het laaggeschoolde marktsegment 53,5 bedraagt.

¹² De verhouding tussen het loon dat men krijgt op de arbeidsmarkt en de werkloosheidsuitkering.

in het arbeidsmarktsegment van de hoogopgeleiden (ie, bachelor en universitaire diploma's).

Een derde mogelijke oorzaak die de toegenomen mismatch in het hogeschoolde arbeidsmarktsegment kan verklaren betreft een andere vorm van skill mismatch, die hier niet werd onderzocht: de zogenaamde “horizontale skill mismatch”. Hier is er geen sprake dat de werklozen te weinig opleiding kregen om de bestaande vacatures in te vullen, dan wel dat ze een *verkeerde* opleiding bezitten. Dit kan er op duiden dat de structuur van de Vlaamse economie en arbeidsmarkt na de crisis veranderde en de nieuw gecreëerde job van een andere aard zijn dan de jobs die vernietigd werden tijdens de crisis. Het betreft een problematische vorm van mismatch, aangezien er in dit geval wel degelijk geïnvesteerd wordt in opleiding, maar die investering blijft zonder gevolg.

Tenslotte kan het ook zijn dat bedrijven in het post-Financiële Crisis tijdperk een afwachtende houding aannemen. De onzekere economische tijden, gekoppeld aan het rigide institutionele framework van onze arbeidsmarkt waarin werkzekerheid primeert op baanzekerheid, kunnen ervoor zorgen dat bedrijven wel vacatures openen, maar erg kieskeurig zijn in de opvulling ervan. Dit komt omdat eens een job is ingevuld, het erg kostelijk is deze job terug te vernietigen, moest dit nodig zijn ten gevolge van een negatieve schok. Dit maakt dat in onzekere economische tijden, werkgevers erg hoge eisen zullen stellen waaraan slechts weinig kandidaten zullen voldoen.

Appendix

Tabellen

-Afhankelijke Variabele is de log van het aantal maandelijks ingevulde vacatures in periode t .

- Coëfficiënten geschat met Robust Regression en standaardfouten tussen haakjes.

-Coëfficiënten aangeduid met *, ** en *** zijn significant op het 10%, 5% en 1%-niveau respectievelijk

β	(1)
$\ln V_{t-1}$	0,6872*** (0,0553)
$\ln U_{t-1}$	0,3931*** (0,078)
KWADRATISCHE TREND	JA
AANTAL OBSERVATIES	271
PERIODE	01/1989-08/2011

tabel A.1: schattingsresultaten van de matching functie voor de Vlaamse Arbeidsmarkt in het aggregaat

-Afhankelijke Variabele is de log van het aantal maandelijks ingevulde vacatures per opleidingsklasse in periode t.

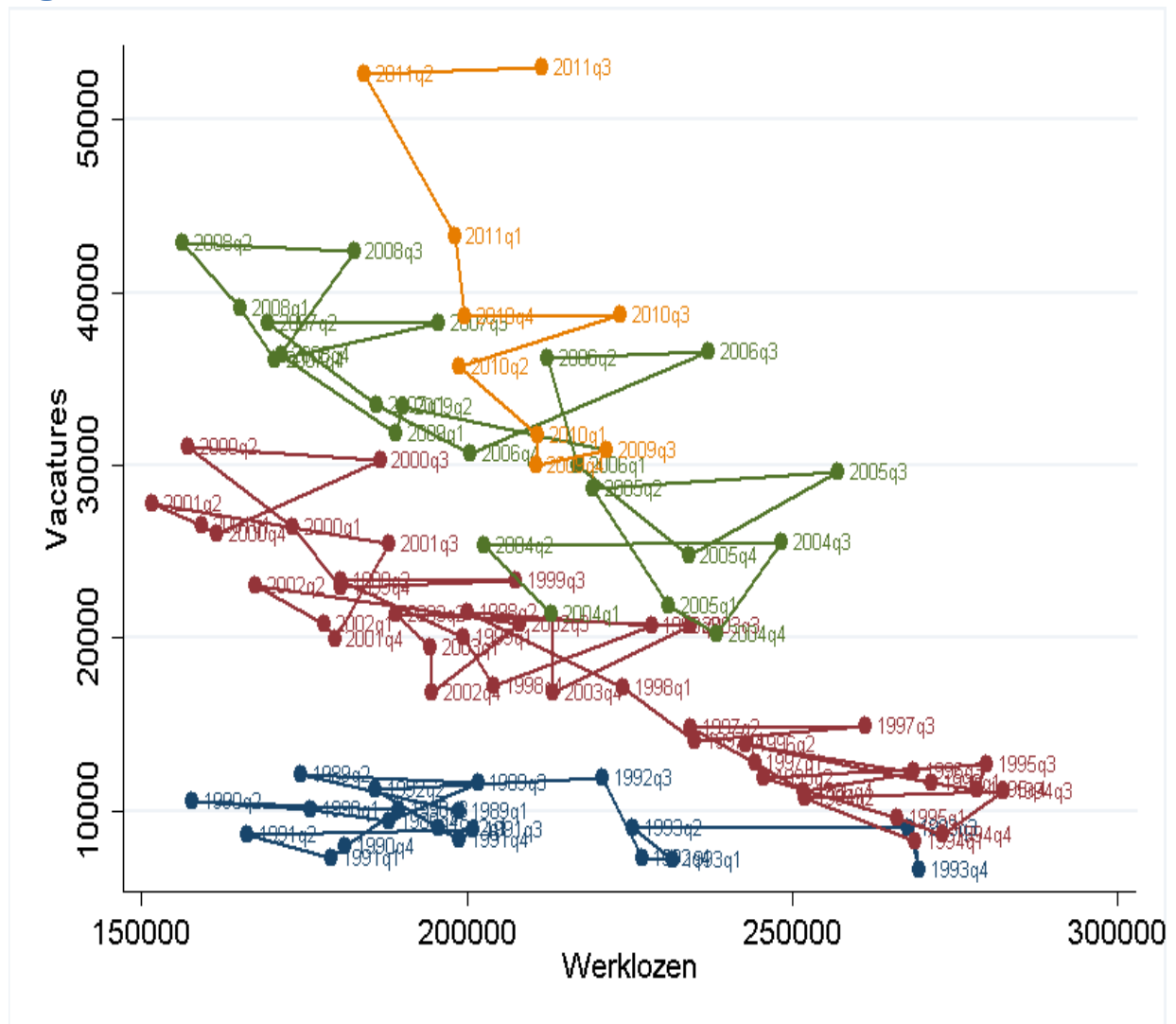
- Coëfficiënten geschat met Robust Regression en standaardfouten tussen haakjes.

*-Coëfficiënten aangeduid met *, ** en *** zijn significant op het 10%, 5% en 1%-niveau respectievelijk*

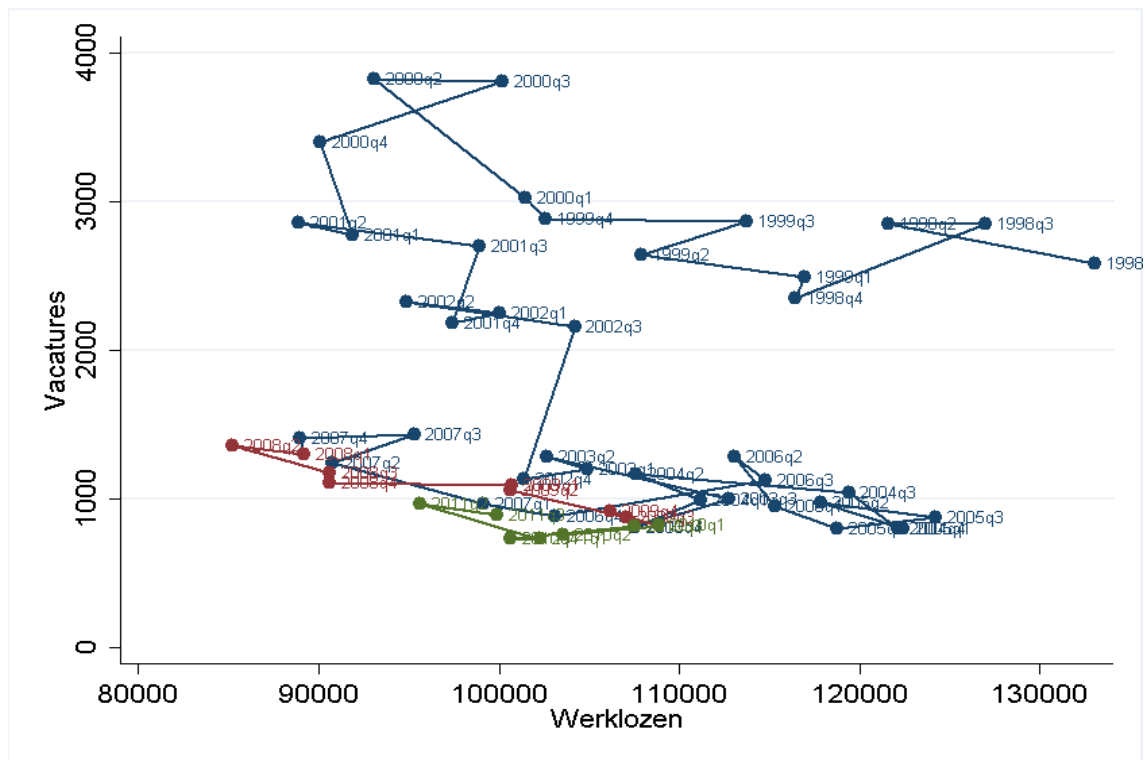
β	(1)	(2)
$\ln V_{o,t-1}$	0,9132*** (0,0109)	0.8566*** (0.0253)
$\ln U_{o,t-1}$	0,4876*** (0,0318)	0.4451*** (0.0364)
DUMMY LAAG	-0.8669*** (0.0542)	-0.6252*** (0.1226)
DUMMY MIDDEN	-0.5811*** (0.0315)	-0.4621*** (0.0683)
GEMEENSCHAPPELIJKE KWADRATISCHE TREND	JA	NEE
KWADRATISCHE TREND PER OPLEIDINGSKLASSE	NEE	JA
AANTAL OBSERVATIES	813	813
PERIODE	01/1989-08/2011	01/1989-08/2011

tabel A.1: schattingsresultaten van de matching functie voor de Vlaamse arbeidsmarkt waarbij openstaande vacatures en werklozen niet geaggregeerd worden tot hun respectievelijke totalen maar er rekening wordt gehouden met het bestaan 3 verschillende arbeidsmarktsegmenten voor de laag, midden en hoogopgeleide werklozen en vacatures

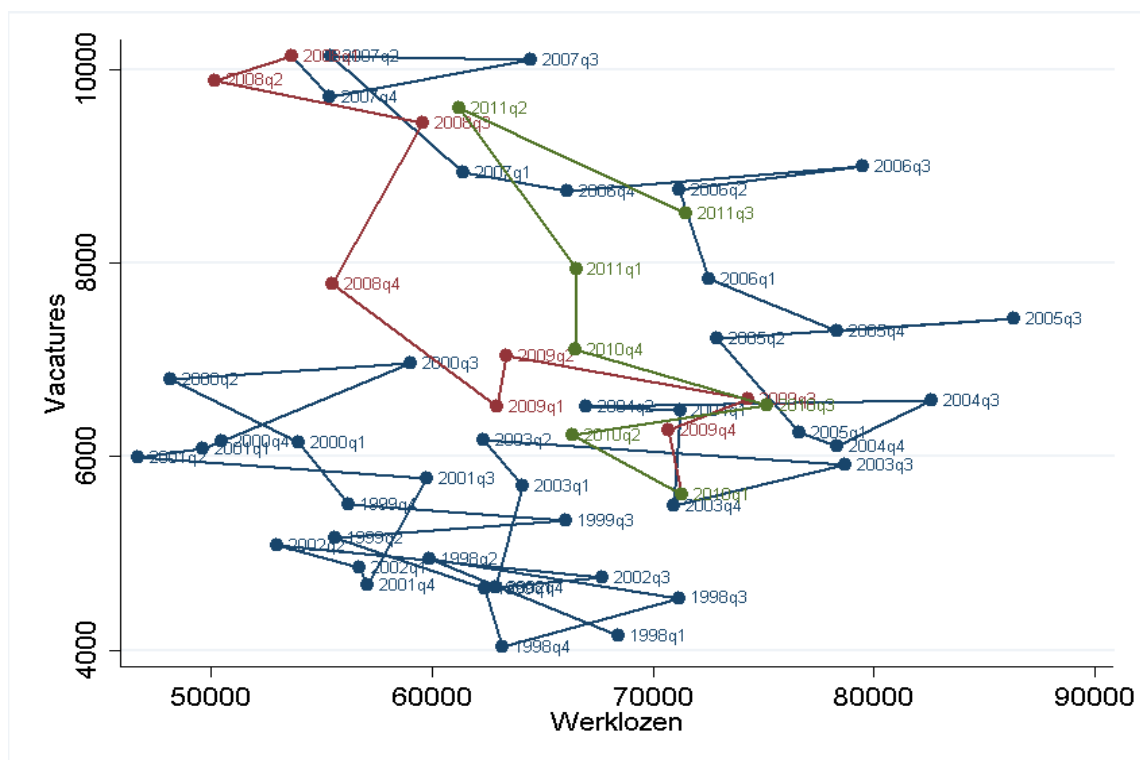
Figuren

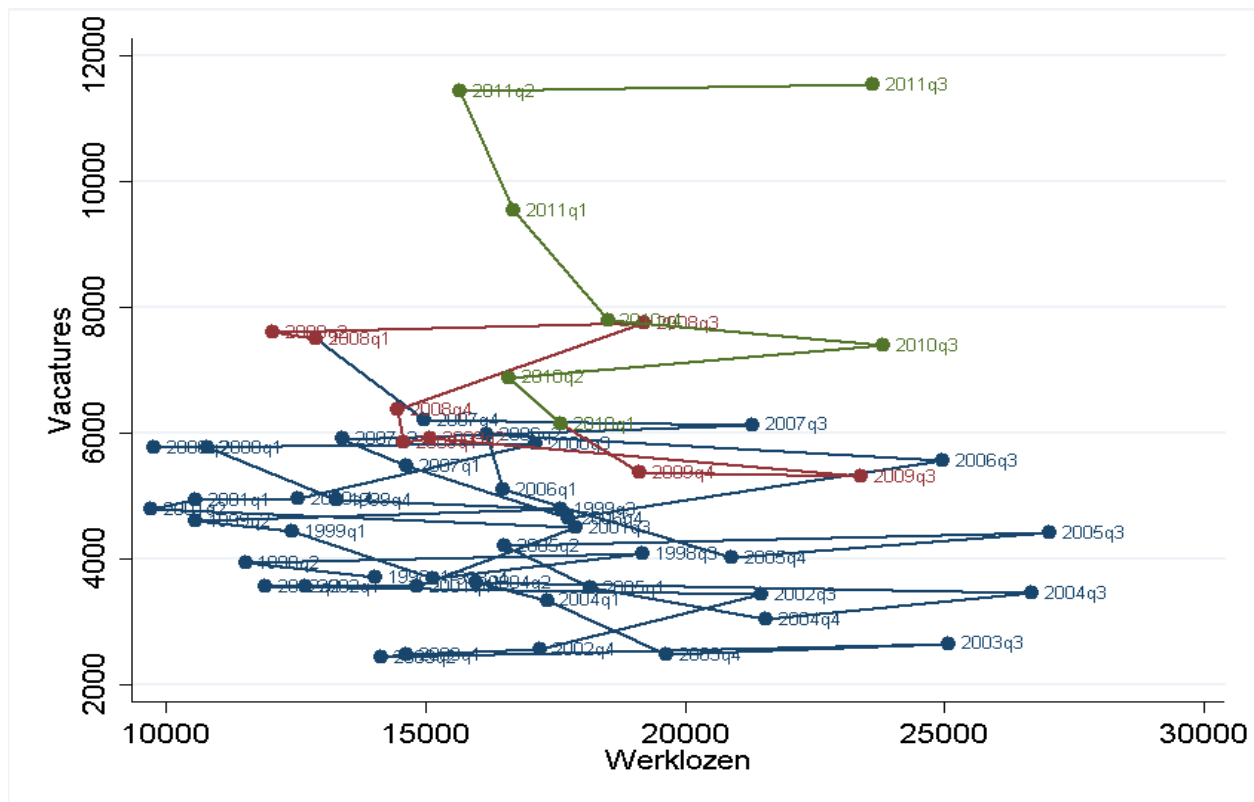
Figuur A.1: De Vlaamse Beveridge Curve tussen het eerste kwartaal van 1989 en het derde kwartaal van 2011 - kwartaalgegevens

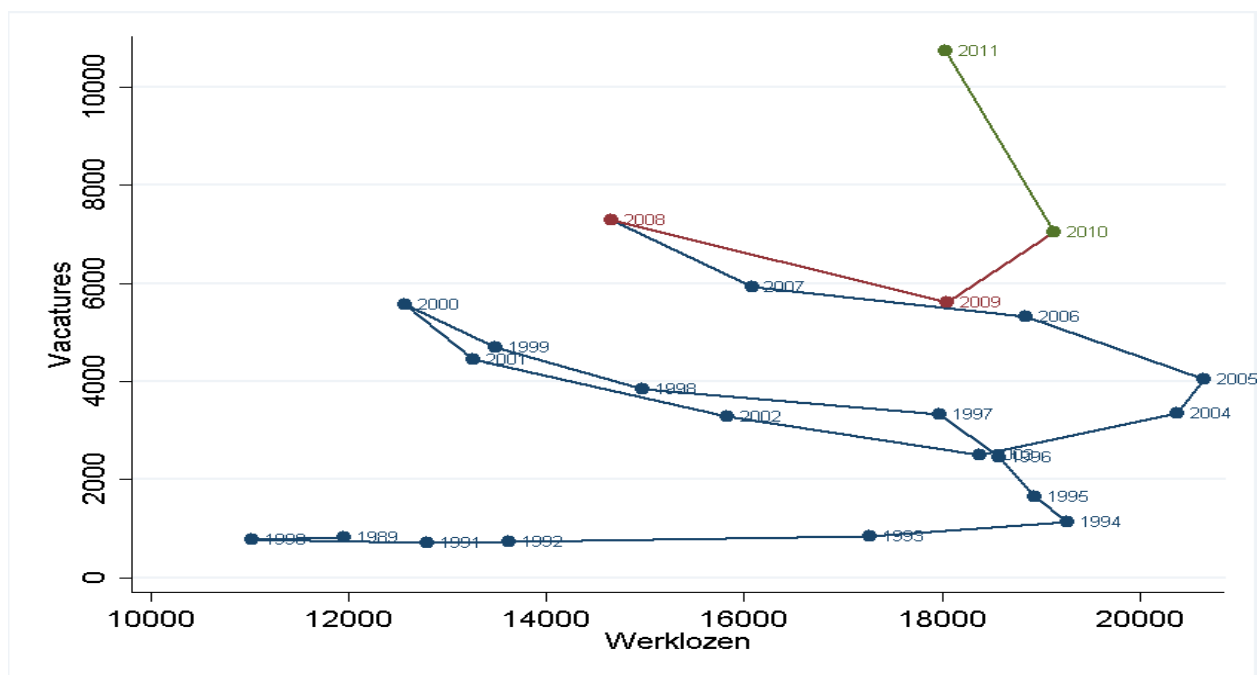
Figuur A.2: De Vlaamse Beveridge Curve voor werklozen die geen secundair diploma behaalden en de bijhorende vacatures tussen 1989 en het derde kwartaal van 2011

Figuur A.3: De Vlaamse Beveridge Curve voor werklozen die maximum een secundair diploma behaalden en de bijhorende vacatures tussen 1989 en het derde kwartaal van 2011

Figuur A.4: De Vlaamse Beveridge Curve voor werklozen die maximum een bachelor diploma behaalden en de bijhorende vacatures tussen 1989 en het derde kwartaal van 2011

Figuur A.5: De Vlaamse Beveridge Curve voor werklozen die een master diploma of hoger behaalden en de bijhorende vacatures tussen 1989 en het derde kwartaal van 2011